ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΓΑΜΟΣ ΣΤΟ ΣΟΥΦΛΙ

ΤΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

ΣΟΥΦΛΙ

Λαογραφία, σύγχρονη ζωή, ἐντυπώσεις, κρίσεις

Τοῦ ἐκλεκτοῦ συνεργάτου μας κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

"Οταν ἤμουνα στὴν 'Αλεξανδρούπολι μοῦ εἶπε κάποιος φίλος :

—"Ἐρχεσαι νὰ πᾶμε, στὸ Σουφλί. Κάποιον θὰ στεφανώσω.

—Βαρύνομαι, τ' ἀπήντησα. "Ἐπειτα ἄγνωστος, ἐγώ, κι' ἀκάλεστος!...

—Μὰ σὲ καλῶ, ἐγώ, ποὺ εἶμαι ὁ κουμπάρος. "Εχω τὸ δικαίωμα, γιὰ νὰ καλῶ, ὅποιους κι' ὅσους θέλω! "Επειτα θὰ ἰδῆς πράγματα, παράξενα, ποὺ δὲν τὰ συνηθίζουνε ἀλλοῦ. Οἱ γάμοι ἐκεῖ ἀρχίζουν ἀπὸ τὴν περασμένη Κυριακή. Νὰ αὔριο, μοῦ γράφουνε, ποὺ εἶναι Τετάρτη, θὰ «σπάσουνε καὶ τὴν κουλοῦρα».

Πρὶν νὰ γίνῃ ὁ γάμος, σπάζουν τὴν κουλοῦρα τοῦ γαμβροῦ.

—'Ενῷ, θὰ ἔπρεπε, εἶπα ἀστειευόμενος, νὰ τοῦ σπάσουν... τὸ κεφάλι.

—Δὲν ἔχεις δίκαιο. "Ακουσε νὰ ἰδῆς. Τὸ βράδυ τῆς Τετάρτης, πᾶνε ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα τοῦ γαμβροῦ κι' ἕνας ἀδελφὸς ἢ ξάδελφός του, ἢ ἕνας συγγενής, ἀλλὰ κι' αὐτὸς ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ γαμβροῦ, στὸ σπῆτι τῆς νύμφης, μὲ μιὰ κουλοῦρα, ποὺ ἔχει ἀπάνω τέσσαρα πουλάκια. Τὰ πουλάκια, φυσικά. εἶναι ἀπὸ ζυμάρι.

'Εκεῖ πάλι τοὺς ἔχουνε, τραπέζι ἑτοιμασμένο. Μὰ πρὶν νὰ φᾶνε, ὁ πατέρας τῆς νύμφης, βάζει ἕνα καθαρὸ μαντῆλι, στὸ κεφάλι του, κι' ἀπάνω στὸ μαντῆλι τὴν κουλοῦρα τοῦ γαμβροῦ, καὶ πάει καὶ στέκεται ἐμπροστὰ στὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας. 'Εκεῖ σπάει τὴν κουλοῦρα, σταυρωτά.

Κι' ἔπειτα κάθονται καὶ τρῶνε.

"Υστερα τὰ τρομπάρια τῆς κουλούρας, τὰ τεμαχίζουν, σὲ μικρότερα, καὶ τὰ μοιράζουν, σὲ συγγενεῖς καὶ φίλους, σὰν ἕνα εἶδος «κάλεσμα» γιὰ τοὺς γάμους. Καὶ τὰ πουλάκια, πάλιν, τὰ δίνουνε, σὲ τέσσαρες τῆς νύφης φιλενάδες, ποὺ θὰ τὴν τραγουδοῦσαν ὅταν θὰ πήγαινε νὰ τὴν πάρῃ ὁ γαμβρὸς καὶ θὰ τὴν συνώδευαν καὶ στὸ δρόμο, ὅταν θὰ πηγαίνῃ γιὰ τὴν στέψι, εἰς τὴν ἐκκλησία.

* * *

Τὴν Παρασκευή, πηγαίνουν τὰ κορίτσια καὶ διπλώνουνε τὴν προῖκα καὶ τὴν βάζουν στοὺς μποχτσάδες...

Γιὰ εὐτυχία, ἡ νύφη βράζει «μπουλγοῦρι» καὶ κάθονται ὅλες ἔπειτα καὶ τρῶνε ἀπ' αὐτό.

Τὸ ἀπόγευμα ὁ γαμβρός, μὲ τοὺς φίλους καὶ τοὺς συγγενεῖς του, πᾶνε καὶ παίρνουν τὰ προικιά. Μπροστὰ πάει, ἕνας ἀδελφὸς τοῦ γαμβροῦ ἢ ξάδελφος, κρατῶντας ἕνα δίσκο στὸ κεφάλι, ποὺ ἔχει μέσα τὰ δῶρα τοῦ γαμβροῦ, ποὺ στέλλει εἰς τὴν νύφη, μὲ ρύζι, κουφέτα καὶ γλυκαντικά.

Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τὴ συνοδεία βαστάνε εἰς τὰ χέρια τους, μπουκάλια μὲ κρασί, καὶ κερνᾶνε τοὺς διαβάτες.

Σὰν φθάσουνε στὸ σπίτι, μὲ τὰ τραγούδια καὶ τὰ ὄργανα, βγαίνουν τῆς νύφης ἡ φιλενάδες καὶ παίρνουνε τὰ δῶρα, καὶ δίνουν τοὺς «μποχτσάδες» ἔπειτα.

'Ακολουθοῦν κεράσματα, τραγούδια καὶ χορός.

Τὸ Σάββατο τὸ βράδυ, σὰν ἀρχίσῃ ὁ χορός, γί[illegible] «κνάδες». "Ενας φορά[illegible] στὸ κεφάλι, καὶ [illegible] χονδρὸ ζουνάρι [illegible] του ἕνα πιᾶτο γε[illegible] ἐκείνη [illegible] μπογιὰ [illegible] χανούμισες τὰ [illegible] Μέσα στὸ πιᾶτο στέκονται [illegible] λαμπάδες ἀσπρες, ἀν[illegible] Ὅποιος θέλει νὰ χορέψῃ, [illegible] μέσα στὸ πιᾶτο κι' ἔπειτα [illegible] εἰς τὸν χορό.

Τὰ λεπτὰ αὐτὰ τὰ [illegible] νύφη.

Σὰν πληρώσουν ὅλοι καὶ πιαστοῦνε στὸ χορό, τότε χορεύει πρῶτα ἡ νύφη, τραγουδῶντας τὸ ἑξῆς τραγοῦδι:

'Ακόμα ἀπόψε εἶμ' ἐδῶ
αὔριο θὰ παείνω,
ἀφίνω γιὰ στὴ γειτονιά,
χαρὰ σ' ὅλο τὸν κόσμο,
ἀφίνω τ' ἀδερφάκια μου
στὰ ξύλα π' ἀγναντεύουν
ἀφίνω καὶ στὴ μάννα μου,
τρία γυαλιὰ φαρμάκι, κλπ.

"Επειτα ἡ νύφη βάφει μὲ «κνᾶ» τὰ νύχια τῶν ἄλλων κοριτσιῶν καὶ χορεύουν ὡς πέρα ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα, τραγουδῶντας τὸ ἑξῆς τραγοῦδι:

Παιδιά μ' κρασὶ μὴ πίνετε,
καὶ γυώνο, μὴν κοιμᾶστε
ὁ γυώνος εἶν' ὁ θάνατος
καὶ τὸ κρασὶ 'ναι πλάνος
κ' ὁποῦ πλανεύει τὰ παιδιά,
κι' ὅλα τὰ παλληκάρια,
καὶ πλάνεψε καὶ μέν' τὸν νειὸ
καὶ μέν' τὸ παλληκάρι,
κι' ἄφησα τὴν Καλοῦδα μου,
τριῶν 'μερῶν νυφάδα.

Καὶ τραβάει τὴ γλέντι.

Τὸ Σουφλὶ μὲ τὰ ἐργοστάσιά του

Τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα, ὕστερα ἀπὸ τὴ λειτουργία μὲ ὄργανα καὶ μὲ μιὰ βωϊδάμαξα, πᾶνε οἱ συμπέθεροι τοῦ γαμβροῦ, νὰ πάρουνε τὴ νύφη. Μπροστὰ πηγαίνει ἕνας ἀδερφὸς τοῦ γαμβροῦ ἢ ξάδερφος ἀπάνω σ' ἕνα γαϊδοῦρι καὶ πέρνει ἕνα μαντῆλι ἀπὸ πάνω ἀπὸ ἕνα δένδρο ποὺ εἶναι στῆς νύφης τὴν αὐλὴ καὶ ποὺ πρέπει νὰ τὸ ἔχῃ δέσει μόνη της.

Σὰν φθάσει καὶ τὸ ἄλλο τὸ συμπεθεριὸ μὲ τὸν γαμβρὸ καὶ θελήσει νὰ μείνῃ ὁ γαμβρὸς στὴν κάμαρα ποὺ εἶν' ἡ νύφη, νὰ τὴν πάρῃ, τοῦ σφαλοῦν..... κατάμουτρα τὴ πόρτα καὶ τοῦ λένε : «τάξε».

'Εκεῖνος δίνει χρήματα καὶ τοῦ ἀνοίγουνε τὴ πόρτα καὶ τὸν ὑποδέχονται καὶ αὐτὸν κπὶ τὴν ἀκολουθία του μὲ τὸ ἑξῆς τραγοῦδι :

'Εσεῖς καινούργιοι φίλοι
καινούργιοι συμπεθέροι,
«κοντοῦ κάτε ρησίτι»
(ὀλίγο περιμένετε)
νὰ χαιρετήσ' ἡ νύφη,
τὴν μάνα καὶ τὴν κόρη της,
τ' ἀδέρφια τ' ἀξαδέρφια της,
καὶ τόσα γλυκὰ νταντάδια.

"Επειτα μερνᾶνε τ' νύφη. βάζοντάς τους, δεξιᾶ καὶ ἀριστερ[illegible] ἀπὸ δύο κορίτσια, ποὺ τὰ διώρι[illegible]ζεν ἡ νουνᾶ, δίδοντάς τους, ἀπ[illegible] ἕνα μαντῆλι καὶ ὅλο τοῦ γαμβροῦ τὸ συμπεθεριό, ξεκίναγε κ' ἔφευγε λέγουτας διάφορα πειρακτικὰ τραγούδια γιὰ τὸ συμπεθερικὸ τῆς νύφης.

Σὰν βγαίνουν, ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς νύφης, γιὰ τὴν ἐκκλησιά, πέρνουν πάντα, ἂν εἶναι δυνατόν, τοῦ δεξι[illegible] τοῦ δρόμο.

* * *

Σ' ὅλον τὸν δρόμο, ποὺ πηγαίνουνε στὴ ἐκκλησία, τὰ τέσσερα κο[illegible]ρίτσια τραγωδοῦν.

Σήμερα μέρα βροχερή,
καὶ νύχτα χιονισμένη,

Συνέχεια στὴν [illegible]ην

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΙΣ ΤΟ ΣΟΥΦΛΙ

Συνέχεια ἐκ τῆς Ιης σελίδος

σήμερα μέσα χωρισμοῦ,
χωρίζουν τά κορίτσια,
χωρίζ' ἡ μάνα τὸ παιδί.
καὶ τὸ παιδὶ τὴν μάνα.

Ἢ σὰν τὸ παρακάτω, ποὺ ὁ γαμβρὸς καλεῖ τὰ

ἄσπρα τὰ περιστεριά,
σ' τὰ καλὰ πουλιά.

σὰν γυρίσονν ἀπὸ τ' ἐτησία ἀποδημία τους, νὰ περάσουν ἀπὸ τὰ παλάτια του, γιὰ νὰ τοὺς δώση μιὰ ἐπιστολὴ γιὰ τοὺς δικούς των.

Εἰς τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν γράφει, ὅτι «οὔτε χάθηκε, οὔτε πέθανε» ἀλλὰ ὅτι παντρεύτηκε μὲ μιὰ γυναῖκα:

πῆρα γιὰ ματζοπούλα,
τῆς μάγιστρας κορίτσι·
μαγεύει τὸν κόσμον οὔλο,
κ' οὔλα τὰ παιδιά.
Μὲ μάγεκε κι' ἐμένα,
καὶ δὲν ἔρχομαι.
Ἄντα κινήσου κι' ἔρθου,
χιόνια καὶ βροχές.
χιόνια καὶ βροχές,
κι' ἄντα γυρίσου πίσου
οὔλο ξαστεριές.

Ἅμα στεφανώσουν βγαίνουν ἔξω καὶ τραβᾶνε κατὰ τὸ σπίτι τοῦ γαμβροῦ.

Μόλις φθάσουνε στὴ πόρτα, ἡ μητέρα τοῦ γαμβροῦ, βγαίνει στὸ κατώφλιο καὶ ρίνει μὲ κουφέτα καὶ μὲ ρίζι καὶ τ' νύφη καὶ τὸν γαμβρό.

Ἔπειτα ἔρχεται ὁ πιτέρας τοῦ γαμβροῦ. Ἡ νύφη τοῦ δωρίζει μιὰ πετσέτα κεντημένη, καὶ τότε ἐκεῖνος βγάζει ἕνα μαγάλο καὶ καθαρὸ μαντῆλι ἄσπρο, τοῦ ὁποίου τὴ μιὰ ἄκρη κρατάει αὐτὸς, καὶ τὴν ἄλλη ἡ νύφη, καὶ ἔτσι τὴν φέρνει καὶ τὴν ὁδηγεῖ μέσα στὴ κάμαρά της.

***

Στρώνονται κατόπιν στὸ τραπέζι -ἰς τὸ ὁποῖον κάθονται, ὅλοι τοχεδὸν «οἱ δικοὶ καὶ οἱ συγγενεῖς (καὶ φίλοι» τὸ πρῶτο τραγοῦδι τοῦ γαμηλίου τραπεζιοῦ ὅπου θὰ ποῦν εἶναι:

τὴν πήραμε τὴ νύφη μας
καὶ πού τὴ προβοδίσαμε.
Στὴ βρυσι, γιὰ κρύο νερό.
— Νὰ ἀργήσης νύφη μου,
Νὰ μὴν ἀργήσης καὶ δαρθῆς
Κάλλιο ν' ἀργήσω κ' ἄς δαρθῶ,
παρὰ τὸ στραβοπάτημα,
καὶ τὸ κατατσάκισμα....

Ἀπάνω στὸ χορό, σηκώνεται ἡ νύφη καὶ κάμνει διάφορα δῶρα εἰς τοὺς συμπεθέρους καὶ τοὺς συγγενεῖς, ὑποκάμισα, ποδιές, πετσέτες κλπ. τὰ ὁποῖα κρεμάει στοὺς ὤμους τους ἀπάνω.

**

— *Ὁρῖστε, κύριε, εἶπε ὁ Τρόπι στὸν ἐπισκέπτη του, δείχνονάς του στὸ πλάϊ του μέρος γιὰ νὰ κθήση. Ἐλᾶτε ἐδῶ, πάρτε καὶ*

Τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα, μαζεύονται πολλοί, στὸ σπίτι τοῦ γαμβροῦ, γίνονται μασκαράδες καὶ ἔτσι μετημφιεσμένοι πηγαίνουνε εἰς στὸ σπίτι τῆς νύφης γιὰ νὰ παρηγορήσουνε τὴ μάνα της ποὺ ξεχώρησε ἀπὸ τὴ κόρη της καὶ τραγουδοῦν ἐκεῖ χορεύουν καὶ προσπαθοῦνε νὰ σκορπίζουν εὐθυμία καὶ νὰ διασκεδάζουν κάθε συλλογή.

**

Τὴν Τρίτη τὸ βράδυ, ἕνας συγγενὴς τοῦ γαμβροῦ καλεῖ καὶ φιλεύει τὴν πεθερά, τὸν πεθερό, τὴ νύφη καὶ τὸν γαμβρό.

Τὴν Τετάρτη, ὕστερα ἀπὸ τὸ μεσημέρι, δυὸ κορίτσια πέρνουνε τὴ νύφη καὶ τὴν πηγαίνουνὸ στὴ βρύση «γιὰ νὰ πάρη τὸ νερό».

Τὸ Σάββατο τὸ βρέδυ, γίνονται τὰ «γυρίσματα».

Νύφη καὶ γαμπρός, πεθερὰ καὶ πεθερός, πηγαίνουν στὸ σπίτι τῆς νύφης καὶ κάθονται ἐκεῖ καὶ τοὺς φιλεύουν. Ἔπειτα ἀπὸ τὸ φαΐ ὁ πεθερὸς καὶ ἡ πεθερὰ γυρίζουνε στὸ σπίτι τους καὶ ὁ γαμπρὸς καὶ ἡ νύφη μένουν ἐκεῖ.

Τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα, ἅμα σχολάση ἡ ἐκκλησία, ὁ πεθερὸς καὶ ἡ πεθερὰ πηγαίν[illegible] νουν.

Ἔτσι ὁ γάμος στὸ Σουφλὶ κρατάει δεκαπέντε ἡμέρες.

**

Καλά, εἶπα εἰς τὸν διηγούμενον. Ἐσὺ Σουφλιώτης δὲν εἶσαι, στὸ Σουφλὶ δὲν ἔχεις πάει ἄλλοτε, πῶς τὰ ξέρεις ὅλα τοῦτα;

— *Τὰ ἔγραψεν ὁ Καλπάκας, γιὰ νὰ συμμορφωθῶ.*

— *Ποιὸς Καλπάκις; ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος;*

— *Ὁ Χαράλαμπος.*

— *Καὶ στὰ δικά του....*

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

[illegible]οστάζει [illegible]κὸς μὲ δυὸ-τρεῖς [illegible]

[illegible]ό!

[illegible], ἀφέντη κόντε μου.

[illegible]ικὸς ἔφυγε γιὰ νὰ διαβιβάση [illegible]οῦ ὁ Κοντεστάμπελος, χωρὶς [illegible] ἐκτελοῦσε κατὰ γράμμα, Κι' [illegible]ευχαριστημένος ποὺ τὰ πράγ[illegible]ὅπως τὰ εἶχε προϋπολογήσει, [illegible]πάη στὴ μποτέγα.

[illegible]ἐφτοῦνος; τὸν ρώτησε ἡ κον[illegible]ν περίμενε στὸ κοριντόρο.

[illegible]τα! τῆς ἀποκρίθηκε. Ἡ Πουλί[illegible]οια διαφορὰ μὲ τὸ Κονσέγιο,

Ὁ πλοίαρχος (στὸν ναύτη). — [illegible]ί κάνεις ἐκεῖ, ζῶον | Δὲν σοῦ [illegible]πα νὰ πᾶς νὰ καθησυχάσης [illegible]οὺς ἐπιβάτες;

Ὁ ναύτης — Καθὼς βλέπετε, [illegible]απετάνιε αὐτὸ κάνω !:..

Ἀνακοίνωσις τῆς Μακεδονικῆς Ἑταιρίας

Ἡ ἀναβληθεῖσα καλλιτεχνικὴ βρα[illegible]ὰ διὰ λόγους τεχνικοὺς τῆς Μακε[illegible]νικῆς Ἑκπ. Ἑταιρίας, δίδεται σή[illegible]ρον Δευτέραν 14 τρέχ. καὶ ὥραν 10 [illegible]μ. πρὸς τιμὴν τῆς Α. Β. Υ. Διαδο[illegible]ου Παύλου, ὅστις καὶ θὰ παραστῇ. [illegible] ἑορτὴ ἐτέθη ὑπὸ τὴν προστασίαν [illegible]ῶ Κυρίου Ὑπουργοῦ Γεν. Διοικητοῦ [illegible]κεδονίας, κατεβλήθησαν δὲ προσπά[illegible]ιαι ἐκ μέρους τῆς Ὀργανωτι[illegible]τροπῆς πρὸς καλυτέραν [illegible] καὶ ἐπιτυχίαν αὐτῆς.

Υ. Γ. Ἐν περιπτώσει κα[illegible]ρλῆς ἡ ἑορτὴ θχ δοθῇ [illegible]ατας εἰς τὰς αἰθουσα[illegible]ου Μενάρου.

μετρᾶται ἡ ἔντασις τοῦ φωτός. Δι' αὐτοῦ ἐπιτυγχάνεται ἡ σύγκρισις τῶν φωτεινῶν δυναμικοτήτων τῶν διαφόρων σωμάτων.

— Ποία εἶναι ἡ ἔκτασις τοῦ Ἀλγερίου;

— 847.500 τετραγωνικὰ μίλια. Τὸ Ἀλγέριον κατοικεῖται ἀπὸ 6.553.451 κατοίκους καὶ ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς Βορείου Μεσογειακῆς πλευρᾶς τῆς Ἀφρικῆς πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῆς τὴν ἔρημον Σαχάρας. Εἶναι πλούσιον εἰς μεταλλεύματα ἰδίως σιδήρου παράγει δημητριακά, καπνὸν ἐλαιόλαδον καὶ λίνον κτλ. Πρωτεύουσα του εἶναι τὸ Ἄλγιερς ἢ Ἀλγὲρ τὸ ὁποῖον εἶναι σπουδαῖος ἐμπορικὸς λιμὴν ἐν τῇ Μεσογείῳ μὲ 257.121 κατοίκους.

— Τί καλεῖται ἱστορία;

— Ἀναφερόμενοι στενῶς εἰς τὴν ἔνοιαν τῆς λέξεως ἐννοοῦμεν δι' αὐτῆς κάθε τι ποῦ σχετίζεται μὲ τὸν ἄνθρωπον. Γαιωλόγοι, ἀρχαιολόγοι καὶ ἀνθρωπολόγοι στενῶς συνεργάζονται εἰς ἔρευναν τῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἰδίως τῆς «προϊστορικῆς» αὐτοῦ ἐποχῆς, καὶ [illegible] τὴν ἀναπαράστασιν τῆς ζωῆς [illegible]ὐτοῦ κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς [illegible]νους. Ἡ προϊστορία τοῦ ἀν[illegible]ου διαιρεῖται συνήθως εἰς [illegible]ετηρίδας καὶ ἀναφέρεται εἰς

πρωταθλητής μας κ. Στάλλ[illegible] καθὼς καὶ ὁ νεαρὸς Π. Πα[illegible]σκευόπουλος, ὅστις μὲ τὴν [illegible]λιξιν τὴν ὁποίαν ἔσχε τελ[illegible]ταίως ὑπόσχεται νὰ κρατ[illegible] μίαν ζηλευτὴν θέσιν πασά[illegible] πλευρὸν τοῦ πρωταθλητοῦ [illegible]

τα διάμεσα θερμὰ δικαστή[illegible] τὰ ὁποῖα ἐμεσολάβησαν μετ[illegible] τῶν τεσσάρων ἐποχῶν τῶν [illegible]γετῶνων. Σήμερον διερχόμ[illegible] τὸ τέταρτον «θερμὲν» διάστ[illegible]

— Πότε ἤκμασεν ὁ Ἀριστοτέλ[illegible]

— Τὸ 384—322 π. χ. Κατη[illegible] ἐκ Σταγείρων τῆς Χαλκιδ[illegible]ἦτο μαθητὴς τοῦ Πλάτωνος [illegible] διδάσκαλος τοῦ Μ. Ἀλεξάνδ[illegible]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

(COPYRIGHT «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ»)

τὸ Μπαμπερόπουλο"

Υ (τῆς Ἀκαδημείας Ἀθηνῶν)

[illegible] ὁ Κοντεστάμπελος στ[illegible]λε νὰ μὲ παρα[illegible]λέση νὰ τὴν ὑποστηριχω. Μὰ ναί, ἄς πε[illegible]μένη!

Δ'.

Στὶς δυὸ ἀπὸ τὸ μεσημέρι, καθήσανε νὰ φᾶνε ὁ Περδικάρης, ἡ Περδικάραινα κι' ἡ Στεφανία. Μέρες ποὺ ἦταν—παραμονὴ πρωτοχρονιᾶς—τὸ τραπέζι τους ἦταν πασχαλινὸ καὶ πλούσιο, κι' ἐπειδὴ κι' οἱ τρεῖς τους ἦταν γεροί, τῶρριξαν στὸ φαγοπότι μὲ ὄρεξι κι' εὐθυμία.

Ἡ τραπεζαρία τοῦ ἀρχοντικοῦ ἦταν μιὰ θαυμάσια σάλα. μὲ πελώριες τοιχογραφίες, μὲ μεγάλο κρυστάλλινο πολυέλαιο καὶ μ' ἔπιπλα βαρειὰ καὶ πλούσια. Μόνο τὸ μεγάλο τραπέζι τῆς μέσης δὲν τὸ χρησιμοποιοῦσαν τὶς καθημερινές, ἢ ὅταν εἶχαν μουσαφίρη—τὸν παπᾶ, κανένα γέρο συγγενῆ, καμμιὰ φιληνάδα ἀρχόντισσα—καί, καθὼς ἦσαν τρεῖς μόνο ἄνθρωποι, ἔτρωγαν σ' ἕνα μικρότερο, στὴν ἄκρη. Τὰ σερβίτσα ὅμως ἦσαν πάντα ὡραῖα, καλλιτεχνικά, πολύτιμα, καὶ μὲ ἀρκετὴ ἐτικέττα σερβίριζαν ἡ Ὄρσολα κι' ἡ Ἀννέτα

Ἐκείνη τὴν ἡμέρα εἶχαν ψάρι βραστόλαγὸ σιβὲ καὶ κροκέττες. Γιὰ τὸ λαγὸ πρὸ πάντων ὁ κόγος (μάγερας) εἶχε βάλει ὅλη του τὴν τέχνη κι' ὁ κόντες ἔφαγε τὸν περίδρομο. Τὸ φῶς ἔμπαινε ἄφθονο ἀπὸ τὴ μεσιανὴ μπαλκονόπορτα. Τὰ δυὸ ὅμως παράθυρα, δεξιὰ κι' ἀριστερά, ἦσαν σκεπασμένα μὲ ζελουζίες (καφάσια), γιατὶ ἔβλεπαν στὴ μικρὴ πλατεία καὶ συχνὰ ἡ γυναῖκες, ποὺ δὲν ἔβγαιναν ποτὲ στὸ μπαλκόνι, πλησιάζαν νὰ κάνουν χάζι τὴ γειτονιά, τοὺς διαβάτες καὶ κάποτε τὶς σκηνὲς καὶ τὰ θεάματα τοῦ δρόμου.

Μιλοῦσαν γιὰ τὴ μεγάλη γιορτὴ τοῦ Ἀη

Γιάν[illegible] ἀρχι[illegible] οἱ π[illegible] Ὁμιλ[illegible] κι' οἱ [illegible] τους [illegible] κὰ π[illegible] Ἁγίο[illegible] κόνιο[illegible]

— [illegible] τος ε[illegible]

— [illegible] μάλα[illegible] τεῖα [illegible] νια.

— [illegible] ἄκου[illegible] δὲν ε[illegible]

— [illegible] τὸ κ[illegible] ἐδῶ.

— [illegible] φανί[illegible] Μὴν [illegible] κοῦδ[illegible]

— [illegible] ὑπο[illegible]

Καὶ ὀλίγον ἡρωϊκόν... Σοῦλι στὸ Σουφλί. — Λέξεις ἀγνώστες καὶ ὀνόματα ὅλων χωρὶς ἐξήγησι. — Τὸ Σουφλὶ καὶ ὁ κ. Κουρτίδης. — Πῶς ἤσαν τὰ σπίτια μιὰ φορὰ εἰς τὸ Σουφλί. — Ἔργα καὶ ἡμέρα νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ.— Ψυχολόγια, ζητήματα καὶ χυπωκάρδια στὸ Σουφλί. — Ἕνα πρόβλημα ὡς τὸ Σιδηρόκαστρο. — Μία ἱλιδερὰ ἀπάντησις.— Ἡ σχετὴ τῶν κατοίκων τοῦ Σιδηροκάστρου. — Μία πόλις ὅλο χάδες. — Πῶς ἀνεστήθη ἕνας Λάζαρος ἀπὸ τὸ Σιδηρόκαστρον. — Τὸ ἀδεστόλλαχος μὲ τοὺς σφυγμένους.—Μελένικον καὶ Μελενίκοι. — Ψυχωνιὰ κεφαλιὰ στὸν Βασιλιὰ τῶν Ἑλλήνων. — Μία ἐγκληματικὴ διατάγή, ποὺ ἄφησε γυμνοὺς τοὺς Μελενικιώτες. — Ὅταν βλέποντας οἱ νικητὲς νὰ φύγουν.

ΣΟΥΦΛΙ

ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΝ, Ἰούνιος.— Ἀξίζει ἕνα περίπατο μέσα στοῦ Σουφλιοῦ τοὺς δρόμους καὶ τὶς γειτονιές, μὲ τὶς ἀποσεισμένες γωνιοῦλες καὶ τὰ παιδάκια ποὺ γεμίζουνε τοὺς δρόμους παίζοντα.

Βλέπεις κι' ἀκούεις πράγματα παραξένα.

Ἀκούεις «γκαλιρίζω», ἀκούεις «ζυλιάν». Λέξεις ξένες μέσα σὲ μιὰ γλῶσσα ἑλληνική τους γλῶσσα. «Γκαλιρίζω» θέλει νὰ πῆ «ἐερώνω» καὶ «ζυλιάν» λέγουν μερικὲς τὰ ἐπίπλα.

Ἀλλὰ μωβαλιόνια καὶ; Δρόμος «Λύσσα», ὁδὸς «Κοινοσυνία».

Ρωτάω τὸν ο.φὸν φίλον καὶ πολιτευτὴν τοῦ τόπου κ. Κωνστ. Κουρτίδην, ἰατρὸν καὶ ἄλλοτε γερουσιαστὴν καὶ ἐπιφυγὼν καὶ πάντοτε φιλόλογον καὶ συγγραφέα.

Τώρα τελευταία ἐξέδωσε δύο βαρεῖαι κελέπ καὶ γεμᾶ δουλειὰ συγγράμματά του. Τὰ «Ἀγγεῖα Ἑλληνικὰ Μυστήριω» Κοβέφα, Διονύσια. Ὀρφικὰ καὶ Ἐλευσίνια καὶ τὴν «Ἰατρομαν εἰς Θράκη» ἀπὸ τὸν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦ 46 μ.Χ., ἡ ὁποία ἔτυχεν εὐφήμου

Περιοδεύων Στρατιωτικὸς... Σύνδεσμος.

μνείας ἀπὸ τὸν ἐν Παρισίοις Σύλλογον πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν.

Δυστυχὸς τῆς μελέτης αὐτῆς μόνον ὁ πρώτος τόμος ἐξεδόθη.

Πολύμοχθον καὶ πολυσέλιδον, ἀλλὰ καὶ πολυδάπανον τὸ ἔργον.

Ὁ ναυαγοσωσμένος Δήμος τῶν κολωνακιωρίων κατοίκων τοῦ Σουφλιοῦ ἂς βοηθήσῃ διὰ τὴν περαίωσιν τοῦ ἔργου. Δικίδη ἡ τιμὴ γιὰ τὸ Σουφλί.

Καὶ γιατὶ τὸ ἔργον εἶνε ἱστορία τῆς Θράκης, τῆς πατρίδος των. καὶ γιατὶ εἶνε συμπατριώτης τὸν ὁ συγγραφεύς.

Ἀλλὰ οὔτε καὶ ὁ καλὸς καὶ σορὸς αὐτὸς φίλος ἐγνώριζε νὰ μοῦ πῆ γιατὶ οἱ Σουφλιῶτες εἶχαν δόσῃ τέτοιες ὀνομασίες εἰς τὰς ὁδοὺς των μιὰ φορά.

— Ἔνα δημοτικὸν τῆς ἠπειρωτῆς τῶν Σουφλιωτῶν καταγωγῆς ;

Περίεργο μ' αὐτὴ τὴν πόλι, ποὺ ζητᾶει τὴν ἱστορία της, ποὺ δὲν εἶνε ἀκριβή, καὶ δὲν τὴν βρίσκει πουνενά.

Τὸ Σουφλί, ὅπως εἴπαμε καὶ ἤδη, δὲν εἶνε πόλις καὶ πολὺ παλιά. Οὔτε ἔχει ἱστορία ποὺ ν' ἀναμετᾶῃ στὴν ἀρχαιότητα. Πῶς ἔχασε τὴ σύγχρονή του ;

Πρῶτα ἦτανε ἕνα χωριό. Ἐδῶ καὶ 60 χρόνια μὲ τὸν σιδηρόδρομο ποὺ πέρασε ἀπὸ ἐκεῖ ἀνοδεχθῆκε σὲ πόλι. Καὶ ὅσον ἔγινε πλέον πόλις, ἐπιμόνησε τὸ παρελθόν.

* * *

Ὁ κ. Κουρτίδης μοῦ ἔλεγε πῶς τὰ πολὺ παλιὰ ἴσως τὰ πρῶτα σπίτια τοῦ Σουφλιοῦ δὲν εἶχαν παράθυρα διάλου. παρὰ μόνον φεγγίτες εἰς τὴν ὀροφήν. Διὰ τὸν φόβον, βέβαια, τῶν Ἰουρῶν.

Καὶ ὅτι τὰ σπίτια ἐκεῖνα τὰ παλιὰ εἶχαν περίεργον διείσοιν καὶ ἀρχιτεκτονικήν. Καὶ πῶς ἀπὸ τὰ σπίτια αὐτὰ εἶχε ἀπομείνῃ ἕνα, ἕως τὴν ὥρα τελευταία εἰς τὰ χρόνια μας. Ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ πολὺς καιρός, ὅπου κατεδαφίσθη. Καὶ ἔτσι μαζὶ μὲ τὸ παλαιικὸ ἐκεῖνο σπίτι πάει, χάθηκε καὶ ἡ παιρὰ ζωὴ καὶ κάθε ἀνάμνησι παλιό!... Ἀλλοῦ τὰ σπίτια αὐτά, ποὺ θυμίζουν κάτι τι, ποὺ θυμίζουν τὴν παλιὰ ζωὴ τοῦ τόπου καὶ τὸν προγόνων τὰ βάσανα καὶ τὰ ἀφτιρφα καὶ τοὺς ἀγῶνας τὰ διαφιλάττουνε οἱ Δῆμοι, βοηθοῦντος καὶ τοῦ κράτους, μιὰ ἀγωνιστικὴ πρὸ παντὸς τῆς Κοινωνίας, ὡς λείψανα ἱστορικά.

Ὡς τὴν Ἑλλάδα τοὺς ἠμιμαθεῖς καὶ ἐπιπολαίους Ἕλληνας τοὺς ἔχει πάσῃ ἕνας ἀηδὴς ἀρχοντοχωριατισμός. ὁ ὁποῖος τοὺς ὠθεῖ σὲ μιὰ ἐπίδειξιν ἀπὸ πολιτισμόν!

Καὶ ἕνας λαὸς πολιτισμένος, ὰν τὸν ἑλληνικόν, πῶς ἄλλοιῶς θὰ δείξῃ τὸν πολιτισμόν του, παρὰ κομπιάζοντας ἀμελέτητης ἀπὸ ἀπέκεινεν ἀπὸ τοὺς πατέρας του—οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἕνα πολιτισμὸν δικόν τους—καὶ χτίζοντας στὸν τόπο του ἢ μιὰ ἀσβεστωλίνη αἰκία ἀποθησεοιδὴ ἢ ἕνα μέγαρο νὰ ἐρωτᾶῃ ὰν τοῦ Πάπα τὸ κατέλλο, ἢ ἕνα μεγάλο σπίτι μὲ προδοσκίδες καὶ σοῦρες.

Καὶ ἂς τὸν τρώνε σύννεφα οἱ ἰνιῆτες γέρω του κι' ἂς εἶνε τὰ τρόφιμα σὴν ἀγορὰ ἀσ' ...τοτα κι' ἂς εἶν' τὰ φρούτα σοῦς ...νάδηδες βορὰ παντὸς ἐντίμου κι' ἂς μὴν ἔχῃ θρονιάσος κι' ἂς μὴν ἔχῃ ἀφθονα νερὰ κι' ἂς μὴν ἔχῃ οὔτε δημόσια οὔτε ἰδιωτικὰ λουτρὰ κι' ἂς μὴν ἔχῃ τίποτε ὅσον νὰ δεικνύῃ τὸν πραγματικὸ πολιτισμό.

Τὸ ζήτημα ὅμως τῶν λουτρῶν τὸ μικρὸ Σουφλὶ ἔχει δίκῃ τὰ γκαλιὰ σ' ἄλλες πόλεις τῆς Ἑλλάδος, πολὺ πιὸ μεγάλες καὶ πιὸ πλούσιες καὶ πιὸ ἐπιδεικτικὲς ἀπὸ αὐτό.

Ἔχει τὰ πιὸ καλὰ καὶ εὐθηνὰ λαϊκὰ λουτρά.

* * *

Παραπάνω ἀπὸ πεντακοσίους ἐργάτας χρησιμοποιοῦν τὰ μεταξουργεῖα τοῦ Σουφλίου.

Τὰ μεγάλα, ἐννοοῦμεν, καὶ ἰδίως τοῦ Τζιβρέ.

Ἀπὸ 650.000 ὀκ. κουκούλια ποὺ πάρει ἡ Θράκη, σχεδὸν τὶς δίνει χαὶ τὶς παράγει τὸ Σουφλί.

Καὶ ὅμως καμμία σκέψ[illegible] νητικὴ πρὸς ἐνίσχυσιν τοιούτου.

Πέρυσι εἶχε ἔπεσε[illegible] γὴ ξένων κουκουλ[illegible] ἀπατόκλεια καὶ ἐρ[illegible] ἄπος ἡ «Χουσαλλ[illegible] τοῦς, ἔβγαν ζημί[illegible] Καὶ ἡ Κυβέρνησ[illegible] φιν ἀπὸ τὸ ἐξωτε[illegible] νὴν εἰς τὰς ἀπο[illegible] 00.000 χρυσὰ [illegible]

Ἀλλὰ καὶ ἕνα [illegible] φωνι.

Οἱ μεγαλοβιομηχαν[illegible] εἶχαν κατορθώσῃ [illegible] ἀπὸ τὸ Κοάτος ἡ εἰσαγω[illegible] ἰων ἀφορμῶν μὲ [illegible] νὰ τὸ ἔχουν αὐτοὶ μονοπώλιον [illegible] τὸ πατρῶον Κράτος—τὸ τότε Κ[illegible] τος—γιατὶ τὸ σημερινὸν οὔτε καὶ κατρῷ τοῦ κοιτᾶει γι' αὐτά, ἀλλὰ καὶ ὅτε ἀπαλλαδίνα τίποτε ἀπὸ τέτοια, ὡς Κράτος συνταξιοῦχον συνταγματαργῶν—ἀδιαφορῶν ἂν ἐπεκτεινομένης τῆς ἐργασίας ἐνισχύεται πρωϊστὸς ἡ μεγάλη τῶν ἀγροτοφῶν τάξις, ἀπηγόρευσε τοὺς ἀργαλειοὺς.

Ἔπειτα οἱ ὑφαντουργοί—καθὼς μοῦ λέγανε ἐδῶ—ἐπεξέτειναν τὴν μονοπωλιακὴν σκέψιν τῆς ἐμπαλάζεσις καὶ εἰς τὶς «λεκάνες» τῶν μικρῶν μεταξοσφαντῶν.

Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε εἰδικὸν ζήτημα μεταξουργῶν καὶ τὸ παρέχουμε γιὰ νὰ μὴ «ψυρόσω καὶ πολὺ τοὺς ἀναγνώστας.

Οἱ ἄλλοι ἐφέτος πάλιν συνεπήχθησαν εἰς τρόπον γιὰ νὰ κατεβάσουν τὴν τιμὴν τῶν κουκουλιῶν ἀπὸ 55 δρ. καὶ παραπάνω στὶς 50.

Ἐξηγεῖσθαν οἱ σιρετοῦρα Θράκης καὶ Μακεδονίας καὶ ἀπετάθησαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Ἀλλὰ ἡ Κυβέρνησις ἦτο ἀπηγχολημένη πρὸς ἐξεύρεσιν ἀποτρόπων ἀνθυπασπιστῶν γιὰ τὴν διοίκησιν τῆς χώρας.

Εὐτυχῶς ὅμως ποὺ ὁ ἀγαθὸς Θεὸς ἀπέθηκε τοὺς κουκουλοπαραγωγοὺς καὶ ἐπῆλθε κάποια διαφωνία μέσα εἰς τὸ τράπεζ. Δεύτερος ὅμιλος ἐσχηματίσθη, ἔσπασε τὴν τιμὴ ποὺ ἔβλεπε τὸ τρίστ καὶ ἐπωθήσαν ὁ κόσμος.

Τὰ κουκούλια ἀνέβηκαν πάλι μὲ τάσιν νὰ φθάσουν τὶς παλῆες καλὲς τιμές, ἀνέτνευσεν ὁ κόσμος καὶ ἐφυλάξε τὸ Σουφλί.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΕΣΑ ΣΤΑ ΣΠΙΤΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΦΛΙΟΥ

Η καμαρούδα καὶ ὁ γεῦσός της. — Τὸ «ράχτι» ποὺ εἶνε σὰν μιὰ ἔκθεσις σπιτικῶν εἰδῶν. — Μὲ διαρρύθμισις σπιτιοῦ ὅλο σκᾶλες καὶ ἀφανεμένα χώρου. — Ὁ Κλεῖδωνας καὶ ἡ Πρωτομαγιὰ εἰς τὸ Σουφλί. — Τὸ μυστικὸν τῆς κλωνιὰς ἀγέλας καὶ νεότητος. — Γιατὶ δὲν γεριάνε γράγκια οἱ Σουφλιώτισσες; — Ἕνα ἀπάνω γιὰ τὰ γένη ἡ ἀπιδεριμένα βαρίνα καὶ τριανταφύλλο. — Ἕνας λοιπὸν γιὰ τὰ μελλιά. — Οἱ τέσσερες Παρασκευὲς τοῦ Μάη. — Τὰ «Βάρβαρα». ἕνα ἔθιμο περίεργο, κατὰ τὸ ὁποῖον τρώνε ὅλοι οἱ ζωντανοί, μὰ τρῶν καὶ οἱ... πεθαμένοι. — Ὁ «ριχτὸς» χορὸς ἐπάνω εἰς τὴν «Ἀγγλαδέρια». — Νεύονυμες, πιθερὲς καὶ ἀρραβωνιασμένες. — Ἕνα τελεσφόρι τῆς μελλούσης συμβιώσεις πεθερᾶς καὶ νύφης.

Ἔθνος Αθ 31 Ιουλ 1936

ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΣΟΥΦΛΙ, Ἰούνιος.— Μιὰ πόλι, ὅπως τὸ Σουφλί, ποὺ διετήρησε πολὺ σφιχτὰ, μέσα στὴν κοσμοχαρὰ καὶ τὴν παλιὰ τὴν κοινωνική αὐ-

Θέλων ἐπιφύσης κυβερνητικὸς εἰς τὰ Νέα Μέση. (Ἔπεται συνέχεια).

πρότητα καὶ πειθαρχία, δὲν πρέ[illegible] νὰ τὴν ἐξετάσῃ κανεὶς μόνον [illegible] τὸ κοινοτικό, οἰκονομικό, παραγ[illegible] [illegible] καὶ [illegible] καὶ νὰ γκαρίσῃ τὸν ἄνθρωπο Σουφλιώτη, τὰ ἤθη, τὴν δουλειά του, τὰ ἔθιμα, τὴν σκέψι του, τὸ ραγοῦδι του, τὴν χαρά, τοὺς πόνους του καὶ τὰ ὄνειρά του.

Νὰ μπῇ μέσα στὴν κοινωνία του, καταμερστικὸς καὶ πιὸ βαθειά. Νὰ μπῇ στὸ ἄτομο, στὴν οἰκογένεια, μέσα στὸ σπίτι τὸ συνολικά, νὰ ἰδῇ τὴν ἀρχιτεκτονική καὶ τὴν διάταξί του. Τὶς κάμαρές του καὶ τὶς καμαροῦλες του, τοὺς «γυρύνους», τὶς «μπολίτσες», τὶς «μουσάνδρες» καὶ τὰ ράγτια του.

Ὅλην ἐκείνην τὴν λογικὴν καὶ πρόχειρον, ἀλλὰ τόσον διευκολυντικὴν γιὰ τὴν νοικοκυρά καὶ γιὰ τὸν κατοικοῦντα, διαρρύθμισιν ἑνὸς θαλάμου, ἑνὸς διαμερίσματος, μιᾶς οἰκοδομῆς.

Ἡ «μουσάνδρα» εἶνε μιὰ μεγάλη ντουλάπα κατὰ μῆκος, καὶ μιὰ φορὰ, ὁλοκλήρου τῆς πλευρᾶς τοῦ ἑνὸς τοίχου τοῦ δωματίου, μὲ θύρες ἐμπρός, σκαλισμένες, κεντημένες, πλουσιασμένες τὶς πιὸ πολλὲς φορές.

Στὸ ἐπάνω μέρος τῆς «μουσάνδρας» βάζουν τὰ ρούχα τοῦ σπιτιοῦ καὶ πολλὲς φορὲς καὶ τὰ μαλλίνια ἢ βαμβακερὰ τοῦ σπιτιοῦ.

Οὔτε σκόνη, οὔτε ἥλιος, γιὰ νὰ τὰ χαλάσῃ.

Τὸ κάτω μέρος τῆς «μουσάνδρας» εἶνε ὁ «γυσόκος», ὅπου βάζουν τὰ παληοπράγματα καὶ τὰ ἀπόρρουχα, τὰ μεταχειρισμένα.

Οἱ ἐμπολίτισσες εἶνε ντουλαπάκια κλειστά, στοὺς ἄλλους τοῦ δωματίου τοίχους, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα βρίσκονται ὅλα τὰ εἴδη τῆς πρόικης ἀνάγκης γιὰ μιὰ νοικοκυρά.

«Ράχτι» εἶνε τὸ ράφι ποὺ στεφανώνει γύρω-γύρω ὁλόκληρο τὴν κάμαρη, στολισμένο μὲ σταμνάκια, ἀστραπάδες, πιάτα χρωματιστὰ καὶ πλουσιστὰ λάμπες, διάφορα τοῦ σπιτιοῦ πράγματα καὶ μικρὸ τῆς ἐργασίας ἐργαλεῖα.

Δίπλα εἶνε ἡ «κεμπαστοῦδα», μικρὸ δηλαδὴ δωμάτιο, ἕνα εἶδος παρακελλαριοῦ, ὅπου ἀποτίθενται ὅλα τὰ μεγάλα ἔπιπλα τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ δὲν εἶνε πιὰ ἐν χρήσει: ἢ ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ φυλαχθοῦν γιὰ τὶς μεγάλες τῆς ἡμέρες καὶ τὶς μεγάλες τῆς γιορτές.

Ἀπ' ἔξω ἡ αὐλή. Μὲ τὰ «κλαδιάσια», ὅπως λένε τὰ χρυσάνθεμα τώρα, μὲ τὶς παρακαλλάγκρωκες ἀμφιγέτες, ὅπως ὀνομάζονται οἱ «κατουτούνοι» στὸ Σουφλί, καὶ τοὺς «κυνεξίθιες», ὅπως μετονομάσαν οἱ Σουφλιώτισσες τὶς κίτρινες θιολέττες ἄγνωστον πῶς καὶ πότε!

Ἀπὸ τὴν αὐλὴ αὐτή, τὴ μικρὴ καὶ φτωχικὴ μὰ καθαρὴ καὶ λουλουδένη, θὰ κινῆσῃ ἡ πομπὴ τοῦ Κλεῖδωνα.

Τρία κορίτσια μ' ἕνα «μπακιρτσάκι», θὰ πᾶν σὲ τρία τῆς γειτονιᾶς πηγάδια καὶ θὰ πάρουνε ἀμίλητο νερὸ τῆς πασσιμοῦς, τ' ἀπόγευμα. Κατόπιν θὰ τὸ φέρουν καὶ πάλι στὴν αὐλή, θὰ τὸ βάλουν ἀπὸ κάτω ἀπὸ μιὰ τριανταφυλλιά, ποὺ νὰ εἶνε ἀνθισμένη. Τὸ σκεπάζουνε ἐκεῖ μ' ἕνα λεύκο καὶ καθαρὸ πανί.

Σὰν πάρῃ νὰ χαθῇ ὁ ἥλιος, τὸ ξαναπαίρνουν, σκεπασμένο ὅπως εἶνε — τὸ «μπακιρτσάκι»— Κλεῖδωνας — καὶ θὰ τὸ γυρίσουνε στὴ γειτονιά νὰ βάλῃ ὅτι ὁ καθένας θέλει μέσα, χωρὶς νὰ τὸν ἰδῇ κανείς. Τὸ λεύκο τὸ σκέπασμα τὰ καλύπτει καὶ τὰ προστατεύει ὅλα.

Ἄμα τέλειώσῃ ἡ περιφορὰ καὶ ἡ σύναξις τῶν σημαδιῶν, φτιάνουν μὲ βασιλικὸ ἕνα σταυρὸ καὶ τὸν βάζουν μέσα στὸ «μπακιρτσάκι», ποὺ τὸ ἀφίνουν νὰ ξενυχτίσῃ στὴ τριανταφυλλιά.

Τὸ πρωΐ τῆς ἡμέρας τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου θὰ σηκωθοῦν πολὺ πρωΐ, παραπολὺ πρωΐ, μόλις ἀργίση νὰ χαράζῃ καὶ κτύνουν ἕνα κορίτσι

[illegible] ἐξοχὴ ἔρχο[illegible] σήμερα, στὴν [illegible] ἡμ», ὡς γράφουν [illegible]

νύφη. Ἔπειτα βάζουν [illegible] τὸ, λίγο ἀπὸ τὸ ἀμίλητο [illegible] φοῦ βγάλουν καὶ τρία [illegible] τὰ σημάδια καὶ «κλεῖδ[illegible] καὶ ξεκλειδώσουν τὸν [illegible] ρ ι τ υ ί ω ν τὶς τόχες»:

Σήμερα εἶνε ἡ "Ἁγ—Γιαννοῦ εἶνε μεγάλη χάρι.
Δόα συντόκια εἶνε' ἀνοχτὰ ἡ Μοῖρα μ' νὰ τὰ πάρῃ.

Καὶ λένε σὲ κάθε σημάδι καὶ τὸ δικό του, τὸ ταγοῦδι.

Πολλὲς φορὲς μεσάνυχτα ξυπνῶ ἀπ' τὸν ἀγέρα,
βλέπω τὸ στήθους σ' ἀνοιχτὸ, καὶ λέω πῶς εἶνε μέρα.

Καὶ ἀφοῦ βγῇ ἀπὸ ἐκεῖ ἡ ἐλκὴς ἡ τῆς καρδιᾶς ὁ πόνος ἢ τῆς ἀπελπισίας ἡ φωτιὰ, ἢ τοῦ μυστικοῦ ἡ ἔνοια ἢ ἡ κατάρα τοῦ θυμοῦ:

Γ' ἀναστεναγματάκια μου,
χαλάλι δὲν τὰ κάνω,
φεῖδια νὰ γίνουν νὰ σὲ φᾶν
στὸν κόσμο τὸν ἀπάνω.

Θὰ βάλουν σ' ἕνα πιστάκι λίγο νερὸ ἀπὸ τὸ ἀμίλητο αὐτό, καὶ βουτᾶει μέσα κάθε κορίτσι τοῦ θὰ θελήσῃ γιὰ νὰ ἰδῇ τὴν τύχη του τὰ τρία δάχτυλά του. Καὶ ἀπάνω στήνει ἕνα κλωνὶ φρέσκο βασιλικό. Τὸ κορίτσι τότε θὰ βάλῃ μὲ τὸν νοῦ του ὅτι θέλει. Καὶ ἂν τὸ κλωνὶ τοῦ βασιλικοῦ γυρίσῃ δεξιά, ὅλα θὰ πᾶν καλὰ καὶ δέξια. Ἂν ἀριστερὰ, θὰ γίνῃ τὸ ἀντίθετον.

Σὰν τελειώσῃ καὶ αὐτὸ μοιράζουν τὸ ἀμίλητο νερὸ, ποὺ εἶνε μέσα στὸ «μπακιρτσάκι» καὶ λούζονται τὸ βράδυ μὲ αὐτό, γιὰ νὰ γίνουν μεγάλα τὰ μαλλιά τους.

☘

Ἀπὸ τὴν αὐλὴ αὐτὴ θὰ ἐκπορευθῇ καὶ πάλιν ἡ συνοδεία τοῦ θὰ κάτῃ στὸ βουνὸ νὰ πιάσῃ τὴν ὑγεία, τὴ βρασιὰ καὶ τὴ νεότητα, τὴ γοῦτα τῆς Πρωτομαγιᾶς.

Ποιὰ, πάρα πολὺ φῶλαν πρωΐ, καὶ πρὶν νὰ βγῇ ὁ ἥλιος θὰ ξεκινήσουνε γιὰ τὸ βουνὸ. Θὰ μαζέσουνε λουλούδια καὶ φύλλα κυρίδιδες. Τ' ἀφίνουν νὰ στεγνώσουνε στὸν ἥλιο καὶ ἔπειτα τὰ βράζουν καὶ μποπιλιάρουν τὸ ζουμί τους. Ἀπὸ τὸ ἀφέψημα αὐτὸν τῆς Πρωτομαγιᾶς πίνουν νηστικὲς κάθε πρωΐ ὅλον τὸν χειμῶνα.

Καὶ εἶνε λένε, δυναμιστικό. Καὶ κρατάει, λένε, τὴ νιότητα...

Καὶ μαζέσουνε καὶ καρυδάκια, ποὺ τὴ ἐποχὴ ἐκεῖνη εἶνε μικρὰ, παραπολὺ μικρὰ. Καὶ κατατίνουν ἀπὸ ἕνα τὸ πρωΐ, ἐπὶ 3—4 ἡμέρες, τὶς πρῶτες ἡμέρες τοῦ Μαγιοῦ. Καὶ κάνουν λένε, καὶ αὐτὰ καλό.

Καὶ διατηροῦνε, ὁποσηρέζουν, καὶ τὸ πρόσωπο δροσάτο.

Καὶ μαζεύουν καὶ «σῦρωνάκια» (γαμομήλια). Καὶ τὰ βράζουν καὶ πίνουν ἀπ' αὐτὰ καὶ κάνουν καὶ μπάνιο στὸ ζουμί τους.

Ἔτσι γίνεται, λένε, κορμὶ μεταζωτὸ σὰν καὶ τὸ τριαντάφυλλο καὶ σὰν τὸ πλατύφυλλο τοῦ κρίνου.

Νὰ μυστικὰ νεότητος ἀπὸ τὸ Σουφλί καὶ μυστικὰ ὑγείας.

Ἀλλὰ δὲν γίνονται μόνον τ' ἀνατέρια, ἀπάνω στὸ βουνό, στὸ γλυκοχάραγμα τῆς Πρωτομαγιᾶς καὶ πρὶ νὰ σκάσῃ ὁ ἥλιος.

Πίνουνε γάλα, χαρωγή, γιὰ νὰ γίνουν ἄσπρες.

Ἀγκαλιάζουν τὸν κορμὸ ὁπαιωδένδρου θέλουν, ἐκτὸς τῆς καρδιᾶς, ἐγκύμονες νὰ γίνουν γερές ὅπως τὸ δένδρο, ἀλλ' ἡ μέση τους νὰ μὴ γονόρυνῃ παρπάνω ἀπὸ τὸν κορμὸ ποὺ ἀγκαλιάσανε.

Σὲν χορὸ αὐτὸν τὰ ἀρραβωνιασμένα κορίτσια νοιώνονται τὰ πηγαίαια σουφλιώτικα ἐνθύματα καὶ ὅμα βλέφουν τὴ μέλλουσα πεθερά τους νάγχεται σέκονται ἀπὸ τὸ χορὸ

"Αθικτον καὶ ἀπαραβίαστον ὄργανον τῆς τάξεως εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα.

καὶ τῆς κάνουνε εἰρράνι» (σεβασμό).

Τότε γίνεται ἐκεῖ δῖη ἡ ἐθιουνία τοῦ σεβασμοῦ τῆς νύας πρὸς τὴν πρεσβυτέραν καὶ ἡ ἐκδήλωσις τῆς ὑποταγῆς τῆς νύφης πρὸς τὴν πεθερά.

Σὰ διάλειμμα τοῦ χοροῦ ἡ νύφη θὰ πάῃ ταπεινὴ καὶ θὰ φιλήσῃ τῆς πεθερᾶς καὶ ὅλων τῶν συγγενῶν ποὺ τὴν ἀκολουθοῦν τὸ χέρι καὶ αὐτὲς κάλιν τὴν φιλοφροῦν μὲ ἀγὰ καὶ μὲ ἀγγυρὰ γοείσματα.

Ἀλλὰ [illegible] γάνῃ σκέψι [illegible] νὰ ἰδῇ τὴν [illegible] ἀποφασισμένα χέρια.

Σὲν χορὸν αὐτὸν τῆς τοίτης ἡμέρας τῆς Λοιπεῆς τραγουδοῦν εἰδικὸ τραγοῦδι:

Σὲ τοῦτο τ' ἀλόνι τὸ πλατὺ
κόσμος πολὺς μαζεύεται,
τρανὸς χορὸς γινόταν.
Τρεῖς βλάκες ἦταν ὁ χορός

Στὴ μιὰ τὴ βλάκα τοῦ χοροῦ
—νάμα μῆλο, νάμα ρόδο,
νάμα κεφάλι πράσινο,
νὰ τὄρρχνα μέσ' στὸ χορό,
νὰ συνυρίσω τὸ χορό,
νὰ ἰδῶ τὴν κόρη π' ἀγαπῶ
πῶς σπέτει, πῶς λυγίζει,
σὰν βέργα βεργοιλίζεται,
σὰν κῦμα κυματίζεται,
σὰν θάλασσα τραντίζεται,

Τὰ μάτια της ποιὸς τἄγραψε ;
Παπᾶς καὶ δάσκος τἄγραψε,
ζωγράφος τὰ ζωγράφισε, κτλ.

* * *

Εἶνε δὲ πολὺ περίεργος ἡ διαδικασία καὶ γιὰ τὸν σ' ὁ Σουφλὶ καὶ ἰδίως οἱ τυπικότητες, οἱ ὁποῖες εἶνε ἕνα εἶδος νόμων καὶ κανονισμῶν, ἐκτελεστῶν, διὰ τοὺς μέλλοντας νὰ ἑνώσουν τὴν ζωήν των καὶ τὴν τύχην των στοῦ βιοῦ τὸ ταξεῖδι.

Ἀλλὰ αὐτὰ εἶνε τόσο πολλὰ, τόσο ἀφοῦ καὶ τόσο ἰδιόρρυθμα, ποὺ πρέπει νὰ ἀποτελέσουν ἰδιαίτερο κεφάλαιο, ἂν ὄχι ἰδιαίτερα κεφάλαια.

Εἶνε πολὺ περίεργος καὶ ἰδιότυπος ὁλὸ ἡ ἑνοστρυφὴ ζωὴ εἰς τὸ Σουφλί, τόσο ἀλλοιότυπο τὸ σπίτι, τόσο πρωτοτυπὲς καὶ μὲ καρδοῦσι οἱ νοικοκυρὲς, τόσο συγκεκριμένες οἱ κοινωνίες, τόσο οἱ αὐξηνὲς ἀγρυπνεῖ, ποὺ θὰ εἶνε δύσκολο σὲ κανένα γιὰ νὰ κῇ ἂν ἡ μεγάλη συντηρητικότης κατοίκων ἀφείλεται σὸ ἀπόκλεισε τῆς πόλεως ἢ σὴ ἀγνεῖα τῶν κατοίκων ἐξαιτίας, ποὺ γνῶρισαν τὸν κόσμο πὸ βαθειὰ καὶ ἔφερον ἔθη νὰ τὸν περάσουν. Ἀλλὰ καὶ πῶς θὰ ἔλεγε κανένας τὸ Σουφλὶ ἀπόκλεισε, ἀφοῦ ἔχει ἕνα βλὰ τὸν τὴν ἀρχοντικὴ Ἀβιανοῦπολι, μὲ τὰ πλούτη της καὶ τὴν ἐπιδεξῆ τῆς ;

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ:
Ἀπὸ τὸ Σουφλὶ στὸ Ἐθνικὸν θέατρο.

Ραφεῖον οἰκονομικὸν Ἐθνικοῦ Σιώπη. Ἐνδυμασίαι [illegible] μέτρο 450, γυρίσματα [illegible] Ἀγκυρῆ, Βερονζίνι [illegible] Ζαχαροπλαστεῖον [illegible] Τηλ. 27.515.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΟΥΦΛΙΩΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Τὸ Σουφλί, μιὰ πόλις μὲ ἐπάρκεια, παρ' ὅλον τὸν συνορικὸ ἀποκλεισμό τῆς. — Ἡ τραγῳδία τῶν ἀνέργων τελειοφοίτων. — Ἀκαθημερινὴ πολίτης καὶ κλητὴρ στὴ Δημαρχία. — Ὅσοι ἔνας δημαρχὸς δὲν διορίζει ἀπὸ... νεροπή. — Μετεπαναστατικοὶ αἰρεσιαρχοὶ κατὰ τὸ προϋπολογισμὸ τῶν Κοινοτήτων. — Τὸ πρόβλημα τῶν συντελεστῶν καὶ τῶν ἀποστράτων. — Πῶς θὰ λυθῇ τὸ ζήτημα τῶν «ἀνέργων διανυομένων». — Μιὰ ἄγνωστος... Ἑλλάς. — Ὁ κόσμος τῶν ἐξοπλισμῶν καὶ τὰ παράπονά των. — Τὰ λευκὰ μαλλιὰ καὶ τὰ λευκά... χέρια τοῦ Κουρτίδη.

Εθνικ. Αθ. Πανδ. 1936

ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΣΟΥΦΛΙ, Ἰούνιος. — Τὸ Σουφλὶ εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς λίγες πόλεις τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰς ὁποίας δὲν ὑπάρχει οὔτε ὑπερπαγγελματισμός, οὔτε μεγάλη ἀνεργία, ἐκτὸς τῶν τοιούτων τῆς Μεγάλης Ἑρατικῆς μηχανῆς παραγωγῆς.... χρήσεων καὶ ἀνέργων, τῶν τελειοφοίτων τοῦ Γυμνασίου δηλαδή.

Καὶ δὲν ὑπάρχει ὑπερπαγγελματισμός, διότι ὅλοι οἱ ἐπαγγελματίαι τοῦ Συρμλίου εἶνε καὶ συγράνιοι πηροτρόφοι. Ἔτσι ὑπάρχει πάντοτε ἕνα ἰσοζύγιον εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ εἰκονομολογικὴν ζωήν των.

Κάτοικοι ἀπὸ δῶ, κερδίζουν ἀπὸ κεῖ, ἀσκοῦς δὲν κερδίζουνε καὶ ἀπὸ τὰ δύο, ἀλλὰ ἀδύνατον νὰ χάσουνε καὶ ἀπὸ τὰ δύο.

Τὸ μακεδονικὸν δηλαδὴ ρητόν:

— Ἂν δὲν βρέξῃ θὰ σταλάξῃ...

Ἐκεῖ, ὅμως, ποὺ εἶνε τραγῳδία καὶ στὴν πόλι τοῦτη, εἶνε οἱ ἄρτοι ἀπόφοιτοι τοῦ Γυμνασίου, οἱ ὁποῖοι τόσον ὀπωφέρουν, ὥστε πρασφέροντοι, αἰρίαιοι ἀκαθήμαι καὶ τοῦτοι αὐτοί, νὰ διορισθοῦν κλητῆρες εἰς τὸν Δῆμον μὲ 500 δραχμὰς τὸν μῆνα ἀς μισθόν.

Καὶ ὁ Δήμαρχος κ. Νάκος, μοῦ Ἔλεγε, ντρέπεται νὰ τοὺς διορίσῃ. Καὶ αὐτοὶ πηγαίνουν καὶ ἐργάζονται γιὰ ἕνα κομμάτι μοναχὰ φαΐ μοῦ εἰς τὰ διοικητικὰ γραφεῖα ὡς ἀντιγραφεῖς ἢ ὡς κλητῆρες σὲ ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις.

Ἀλλὰ ἡ κατάπαυσις αὐτῆ τῶν Παλαιοελλαδιτῶν νὰ μὴ τοὺς φαίνεται καὶ πολὺ παράξενη καὶ νὰ μὴ φωνάζουνε κατὰ τοῦ Κράτους.

Ἀνεργία καὶ πληθυσμὴ ἐπιστημόνων ὑπῆρχε καὶ στὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα, καὶ πιὸ μεγάλη μᾶλλον ἀπὸ πρὸ τῶν βαλκανικῶν πολέμων. Ἡ μήτιαις ἠησμονήσαιε ὅτι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διδάκτορες τῆς Νομικῆς παρακάλεσαν καὶ διωρίσθησαν γραμματοκομιστοὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἐργασίαν.

Δὲν θέλομεν νὰ ἀναφέρομεν τόν καὶ ὀνόματα, ἀλλὰ καὶ τότε ἡ κατάστασις δὲν ἦτο πιὸ καλή, μόνον ποὺ τότε ὁ κόσμος δὲν ἐγόρευαζεν, ὅπως γκρινιάζει σήμερα, καὶ τότε ὑπῆρχε καὶ ἡ ἐξατμιστικὴ δικλεὶς τῆς μεταναστεύσεως εἰς τὴν Ἀμερικήν.

Τὴν ἀάλιαν ἐκείνην καὶ στενόχαρον κατάστασιν ἔσωσαν οἱ βαλκανικοὶ πόλεμοι καὶ ἡ ἄβρὰ μεγαλόστομος ἄρχον ἐκ τῆς Πα[illegible] Ἑλλάδος καὶ τῆς Νέας Χώ[illegible] ἐὰν μὴ ἦν ἡ Ἑλλὰς [illegible] γιείρων καὶ τῶν πέντε θαλασσῶν!...

∴

Ὁ δημαρχῶν ἢ μᾶλλον ὁ κοινοταρχῶν κ. Πάνος ὁμιλῶν γιὰ κάποια αἴτησιν τῶν κατοίκων, ὅπως μεταστραπῇ ἕνα μονοτάξιον Δημοτικὸν Σχολεῖον τοῦ Σουφλίου εἰς τετρατάξιον τοιλάχιστον — ἔχουν ἄλλα τρία ἀστικὰ σχολεῖα πλήρη — διὰ τὸ ὁποῖον μᾶλιστα ἡ Κοινότης δίδει καὶ θέσιν τῆς οἰκοδομῆ, διὰ νὰ διευκολύνῃ τὸ Κράτος καὶ τὸ παρακινήσῃ, μοῦ ἔλεγεν ὅτι, ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀστικῆς σχολῆς, θὰ ἐπροτιμοῦσε μίαν Πρακτικὴν τοιαύτην.

Ἀλλὰ γιὰ ποῖον πρακτικὸν ἐσκέφθη ποτὲ κομμὰ Κυβέρνησις εἰς τὴν Ἑλλάδα ;

"Ἢ πότε ἤθελε νὰ μελετήσῃ κανένα ζήτημα ἀπὰ σοβαρά;

Εἶμαι ὑποχρεωμένος ἐδῶ νὰ ἀναγράψω κάτι, τὸ ὁποῖον θὰ κάμῃ ἐδῶ φρενῶν τὸν Ἀτλαντα τῆς Κοινοτικῆς Νομοθεσίας κ. Βελλιανέτην τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν.

Μετὰ τὸ κίνημα, εἰς διαφόρους κοινότητας τῆς ὑπαίθρου Θράκης καὶ ἰδίως τοῦ Νομοῦ Κομοτηνῆς, διωρίσθησαν ὡς γραμματεῖς κοινοτήτων αὐθαιρέτως καὶ ἰδίως παρά... στρατιωτικῶν ἀρχῶν, παλαιοὶ χωροφύλακες ἐκ Παλαιᾶς Ἑλλάδος ἢ ἀνθρωποι περίεργοι, ἐλθόντες ἀπὸ τὴν Νότιον Ἑλλάδα, πρὸς εὕρεσιν τύχης καὶ ἐργασίας, ἐξ ὧν ἀπάνω, μὲ ὑψηλὸν μισθὸν 2.000 δραχμῶν καὶ 2.500 κατὰ μῆνα.

Ὁ μισθὸς τοῦ γραμματέως αὐτοῦ καλύπτει καὶ ἀπορροφῇ, σὲ πολλὰς κοινότητας τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμόν.

Καὶ ἡ κατάστασις αὐτὴ ἐξακολουθεῖ ἀκόμη πρὸς πλήρη νέκρωσιν οἰκονομικὴν καὶ ἐξαβλίωσιν διοικητικὴν τῶν Κοινοτήτων.

Καταγγέλλομεν τὰ γενόμενα εἰς τὸν κ. Βελλιανέτην καὶ ἀναμένομεν τὴν διόρθωσιν τοῦ κακοῦ ἀπὸ αὐτόν, τὸν μετὰ τόσου ἐνθουσιασμοῦ καὶ στοργῆς ἐνστερνισθέντα τὸν θεσμὸν τῶν κοινοτήτων.

Προσθέτομεν δέ — ἂν μᾶς ἐπιτρέπεται — τὰ ἑξῆς : Εἰς τὰς θέσεις αὐτὰς εἰς ὅσους δὲν ἐπανέλθουν οἱ ἀπολυθέντες γραμματεῖς, οἱ ἔχοντες καὶ τὰ δικαιώματα πλήρη γιὰ νὰ ἐπανέλθουν καὶ τὴν κατάρτισιν τελείαν, μποροῦσαν νὰ διορισθοῦν μὲ ἕνα ἱκανοποιητικὸν μισθὸν τελειόφοιτοι τοῦ Γυμνασίου, ἀφοῦ προηγουμένως διαλεγόντουσαν μὲ σύστρόφτητα καὶ προσοχὴν μεγάλην.

Ἂν καὶ διὰ τὰς λεγεῶνας αὐτὰς τῶν «ἀνέργων διανυομένων» ἔγὼ καὶ ἄλλην μίαν ἰδέαν νὰ ἐκφράσῃ ἂν μοῦ ἐπιτρέψουν οἱ ἀποφασίζοντες Νομάρχαι ἢ Γενικοὶ Διοικηταί, νὰ συγκροτήσωμεν ἰδιαίτερα συνεργάσιαι εἰς τὰ ὁποῖα νὰ κατατάξωμεν μὲ πλήρη δικαιώματα προσοχῆς τῶν Ἱκανοτέρων, ὥστε νὰ ὑπάρχῃ καὶ ὁ ζῆλος καὶ ἡ ἀμιλλα καὶ ἡ ἐλπὶς τοὺς ἀπόφοιτους τῶν Γυμνασίων, θύματα αὐτὰ μιᾶς κλασικομανοῦς καὶ ἀπερισκέπτου ματαιοδοξίας τῶν γονέων των νὰ δοῦν ἐτὸν γυιό τους διοικητόρον.

Ἔτσι καὶ αὐτοὺς θὰ σώσωμεν ἀπὸ τὰ κακενεῖα καὶ τὴν κοινωνίαν ἀπὸ αὐτοὺς καὶ συντάγματα ἡμιμόνιμα καὶ ἐκλεκτὰ θὰ ἀποκτήσωμεν καὶ εἰς τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ εὐρισκομένους ἀξιωματικοὺς τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ θὰ δώσωμεν ὁλικὴν κλὸν πρὸς γνῶσιαν καὶ παρασκευήν, ὥστε νὰ κατεργασθοῦν ἕνα ἀρίστον καλλίτερον γιὰ τὴν πατρίδα.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν ζητῶ συγγνώμην, διότι ἐπεμβαίνω, κατώτερος ἐφεδρος ἀξιωματικός ἐγώ, εἰς στρατιωτικὰ ζητήματα.

∴

Εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Σουφλίου, μεγάλαι ἐκτάσεις ποὺ θὰ μποροῦσαν καὶ νὰ εὐδοκιμήσουν τόσοι ἄνθρωποι, μένουν ἔρημοι καὶ ἐγκαταλελειμμέναι. Καὶ μέρη καὶ γιὰ γεωργία ἐδαφη καὶ γιὰ κτηνοτροφὴ κατάλληλα πολύ. Ὅπως π. χ. ἡ Νταμποβὰ καὶ τὸ Μεγαλόβρ. εἰς τὰ ὁποῖα ἤκμαζεν ἀλλοτε ἡ κτηνοτροφία, μένουν σήμερα ἐν κρατικῇ ἀγνοίᾳ. Ἐπίσης καὶ ἡ Πίσιανη, τὴν ὁποίαν κανεὶς δὲν ἐπεσκέφθη καὶ εἰς τὴν ὁποίαν κανεὶς δὲν ἐσκέφθη νὰ ἐγκατασταθῇ πληθυσμός.

Αὐτὰ τὰ τρία ἔρημα μέρη καὶ χωριὰ μποροῦν νὰ καλυφθοῦν ἀνέτως καὶ πρακτοῦσις καὶ παραπάνω οἰκογένειες.

Ἐπίσης καὶ τὰ ἄλλα, τὰ ἡμιατυκημένα, μποροῦν ἀκόμα νὰ συμπεριλάβουν πεντηκοντάδα οἰκογενειῶν.

Ἀλλὰ εἴπαμεν. Αὐτὰ ὅλα θέλουν μελέτη, ἀπόφασιν καὶ ὑπηρεσιακὸ φιλότιμο καὶ ἐνδιαφέρον. [illegible] θέλουν ἀκόμη καὶ διοίκησιν, [illegible] ἀρτηροσκλήρωσιν καὶ [illegible] τιμούς, ἀλλὰ μὲ πάθια γ[illegible] ἀνακαλύψουνε τὴν [illegible] Ἑλλάδα.

Γιατί ἡ Ἑλλάδα [illegible] νε Κογκό, ποὺ θέλε[illegible] γιὰ τὴ βροῦν!...

∴

Ἂν καὶ δὲν εἶνε [illegible] ἀλ[illegible] φτωχή, ἐν τοῦ[illegible] ἀνεπαρκοῦν μιὰ [illegible] ἀρμονικὴ ὑπηρε[illegible] ἀστυνομικὴ [illegible] μακὰ σπουγίζουν ὅλ[illegible] μᾶς τὸ Ἔτος εἰς τὸν [illegible]

Κοινωνικὴ φιλανθρ[illegible] γαι κυρίως δηλαδὴ [illegible] δων, ὅπως ὑπάρχουνε [illegible] ὑπάρχουν ἐδῶ πέρα.

Τὰς μεγάλας ἑορτὰς εἰς [illegible] φτωχοὶ μοιράζει χρήματα ὁ [illegible] μος.

∴

Ἐδῶ γίνονται δυὸ μεγάλαι ἐμπορικαὶ πανηγύρεις κάθε χρόνο.

Ἡ μιὰ γίνεται τὸν Μάϊον καὶ ἡ ἄλλη τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

Αἱ δυὸ αὐταὶ πανηγύρεις ἔχουν νὰ κάπαιο πρακτικὸν ἢ πανηρὸν σκοπόν, τοῦ δείχνει τὸ ἐτήσιο πρακτικὸν πνεῦμα τῶν κατοίκων.

Στὰ πανηγύρια αὐτὰ γίνεται μεγάλη κίνησις ζωοπορική. Οἱ Σουφλιῶτες κατὰ τὶς δουλειὲς ποὺ ἔχουνε ἀγοράζουν ζῶα στὸ πρῶτο πανηγύρι καὶ σὰν τελειώσουν τὶς δουλειές των τά... μεταπωλοῦν στὸ δεύτερο.

Ἐπειδὴ τὸν Μάϊ ἔχουν ἀνάγκη ζῶων γιὰ νὰ κουβαλήσουν τὰ μορεφύλλα ἀπὸ τοὺς μορεβῶνας, ἀγοράζουν φορτηγά. Μεταφέρουν μὲ τοῦτο τὰ κουκούλια τους καὶ τοῦ Ἁγ.-Δημήτρη τὰ μεταπωλοῦν.

Ἂν θέλουν πάλιν γιὰ καλλιέργειαν ἀγρῶν, τὰ ἀγοράζουν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου καὶ τὰ μεταπωλοῦν τὸν Μάϊον.

Μιὰ φορὰ καὶ ἕναν καιρὸ, ἐπὶ Τουρκοκρατίας, στὸ Σουφλὶ γινότανε μεγάλο πανηγύρι. Τώρα ὅμως λίγα χωριὰ τοῦ ἀπομείναν. Τὰ νέα σύνορα ἔκοψαν τὸν κάμπο. Τὰ ὀδυνὰ ἀπομείναν ἀδειανά.

Γίνονται ὅμως κάθε Σάββατο ἐβδομαδιαῖαι ἀγορές.

∴

Τὸ Σουφλὶ δὲν ἔχει γαῖας. Ἤδη καλλιεργήσιμος ἔκτασις, ἡ ἀνήκουσα εἰς τὴν πόλιν δὲν εἶναι παραπάνω ἀπὸ 15.000 στρέμματα καλλιεργήσιμα. ἂν ὑπολογίσωμεν δὲ τὸν πληθυσμὸν τῆς πόλεως 8—9.000 ψυχῶν, θὲλεπομεν ὅτι σὲ κάθε ἄτομο ἀναλογοῦνε μόνον δυὸ στρέμματα κατὰ μέσον ὅρον.

Ἀλλὰ μὲ τὸν κουκουλιδὸς αὐξάνοντα πληθυσμὸν τῆς πόλεως τί θὰ ἀπομείνῃ καὶ ἀπὸ τὰ 2 τοῦτα στρέμματα;

Τὰ κουκούλια σώζουν τὸ Σουφλί.

Εἶνε ὁ μόνος πόρος τῶν κατοίκων.

Ἀλλὰ οἱ Σουφλιῶτες παραπονοῦνται [illegible] Κράτος δὲν τὰ [illegible] κατοικ[illegible] τὰ προ[illegible] δὲν τὰ προ[illegible] Α[illegible] καὶ [illegible] Σουφλίου, [illegible] κιο[illegible] [illegible] [illegible] [

ΤΟ ΣΟΥΦΛΙ

Τὸ Σουφλὶ καὶ οἱ Σουφλιῶτες.— Πληθυσμὸς πλημμύρας καὶ ἀμπώτιδες.— Μιὰ πόλις ποὺ ζητᾶει τὴν καταγωγή της.— Κρητικοί, Θρᾶκες ἢ Ἠπειρῶτες.— Ὅταν δὲν ξέρουν τί νὰ σοῦν οἱ ἄνθρωποι καὶ μιλᾶνε τὰ κουστούμια.— Μιὰ εὐτυχία τῶν παλιῶν καλῶν καιρῶν.— Ψάρια μὲ τὰ... φτυάρια καὶ ἀγρίκια ἀπὸ ξύλο ἐξαιρέσεων.— Μιὰ πόλις, ἐξ τὴν ὁποίαν ἀρματωτάνουν μόνον οἱ γιατροί.— Ὁ θρόνος τῆς Σουφλιώτισσας νυφίτσας.— Ἕνας κόσμος μὲ μεταξωτὰ ὑποκάμισα.— Οἱ ἐργαλεῖοι καὶ ἡ οἰκιακὴ χειροτεχνία τοῦ Σουφλίου.— Μεταξουργεῖα καὶ μεταξωλωσιστήρια.— Μιὰ πόλις ποὺ εἶνε σὰν ζωμβόλικον τυλιγμένο στὸ μεταξί!

Εθνικ. Αθ. 27/1/1936

ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΣΟΥΦΛΙ, Ἰούνιος.

Κάτω ἀπὸ τὸν ζεστὸν ἥλιον τοῦ καλοκαιριοῦ, ξεπλωμένο τὸ Σουφλί, τὸ νοικοκυρεμένο τὸ Σουφλί, τὸ Σουφλὶ τὸ μαζεμένο εἰς τὸν ἑαυτό του, τὸ σκαπαμένο ἀπὸ τὶς μουρές του, καὶ τυλιγμένο ἀπὸ τὰ μετάξια του, ἀνοίβδες μὲν ἐλιάδων φρυγανισμένου, ἀπὸ τὴν λούρα, γαστρωμένο.

Ἔξυπνοι οἱ κάτοικοί του καὶ ἐργατικοί. Στὴ παλιὰ τῆς Γουρνιᾶς ἀτοχή φημίζονταν καὶ γιὰ παλληκαράδες. Λένε πὼς τότε ἦσαν, ἴσως καὶ εἶνε, ζαπλωτὲς καρδιές. Μὰ εἶχαν ὅμως τότε καὶ ἀπλόχωρά. Εἶχαν ὑπερλαὸ, εἶχαν δουλειές, εἶχαν ὄρεξι, κέφι, ἀγάδες καὶ ἀγάπη. Τώρα, τὰ νέα σύνορα—δὲ ἀφοντᾶει οἱ αἰτίαι—κόψανε ὅλα τὰ φτερὰ τους, κόψανε τὰ εἰσόδήματα, κόψαν τὶς παλιὲς ἐυμαρεῖες καὶ στενέψαν τὴν ζωή.

Σὰν μπήκανε οἱ Βουλγαροὶ στὰ 1912 καὶ σὰν ἐπεκυρώθη στὰ 1913

Θράξ βοσιὸς εἰς τὰ μεθόρια.

στὴ Βουλγαρία τὸ Σουφλί, πῆραν τὰ μέτια τους καὶ ὅσα πράγματα προφάσουν, καὶ φύγαν ἀλοὶ ἀπὸ τὴν πατρίδα τους. Πέντε χιλιάδες κάτοικοι καὶ παρατάνω, μὲ τὰ πλατειὰ τὰ φαντελόνια τους, καὶ τὸ ἰδιόρρυθμο σουφλιωτικὸ κοστούμι, ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Μακεδονία τὴν ὁποία ἀγάπαν ἀπὸ τὴν ἀγάπη τῆς σουφλιωτικῆς ἐλιᾶς τοῦ ὁρόμου.

Αἱ ἀρχαὶ τότε, τῆς Μακεδονίας, τοὺς τοποθέτησαν σὲ ἐπίκαιρα ἐθνικὰ σημεῖα, φρουροὺς θὰ ἔλεγε κανένας, τῆς πατρίδος, ὅπου σὴ μιούργηταν νέαν κατάστασιν, νέαν ζωήν, νέαν Ἑλλάδα, καὶ νέαν διελή τους εὐτυχία. Ἐπεβλήθησαν παντοῦ καὶ ἀσπρόμαυρα καὶ τὸν ἀτλον κόσμο στὶς νέες ἀντιλήψεις τῆς δουλειάς.

Ἀλλὰ ἀπάνω στὴ νέα τους αὐτὴ ἐπιμιαργία, νὰ, στὰ 1918, τὰ ἀγγελμα, ὅτι ἡ πατρίδα τους, τὸ ἀγαπημένο τους καὶ ἀξέχαστο Σουφλί, θὰ γινότανε πάλι Ἑλληνικό. Τὰ ἀσφηαν ὅλα σύγχυλα καὶ τρέξαν στὸ Σουφλί τους.

Πῶν κεῖ ὁ ἑλληνικὸς στρατός, αὐτοὶ ἦσαν παρόντες.

Τί εὑρήκαν ; Τίποτε.

Τί κάμανε; Σταυρώσανε τὰ χέρια τους ;

Ἀργίσανε τὰ κλάμματα ; Ζητήσαν ἀποζημιώσεις ; Ἀργίσανε, κατὰ τὴν μόδα, νὰ ὀβρίζουν τὴν Πολιτεία, τὴν Ἑλλάδα; Ἀπαρνοῦν;

Τίποτε ἀπὸ αὐτά.

Κάμανε τὸν σταυρὸ τους καὶ ριχτήκανε καὶ πάλι στὴ δουλειά. Νέα ἐντάσεις καὶ πάλι ἀπὸ τὴν ἀρχὴ, καὶ νέα νέκη τῆς ζωῆς, νέκη τῆς ἐργασίας.

Καὶ κολοβωμένο ἀπὸ τὴν καταστροφὴ τοῦ 1922 — ἄς ὁρίσανε οἱ αἴτιοι — τὸ Σουφλὶ ἀστάθηκε καὶ πάλι τερηφανο, ἀκαταπόνητο, ἀκμαῖο.

Κατὶ ἀναφέρουν οἱ Σουφλιῶτες τὸ Σουφλὶ καὶ κολλᾶει τὸ στόμα τους, ὅπως νὰ ἐπιλίξουν μέλι, νὰ ἐπιλίξουν καραμέλλες.

Γιατὶ τὸ ἀγαποῦνε τόσο.

Καὶ τὸ ἀγαποῦνε τόσο τὸ Σουφλὶ τοῦ, Τόσο, τόσο πολὺ τὸ ἀγαποῦν... ποὺ τὸ θέλουνε τὸ ἴδιο καὶ ἀναλλοίωτο, ὅπως τὸ ἔξρανε παιδιὰ, ὅπως τὸ ἄφηκαν ἀπὸ τοὺς πατέρες τους, ὅπως τὸ ἀφήκαν οἱ προπάτποι, ὅπως τὸ διαδέχανε οἱ πρόγονοι...

Γιατὶ δὲν εἶνε καὶ πολὺ παλιὰ πόλις τὸ Σουφλί. Εἶνε νέα πόλις, ὅσο ὅμως καὶ ἂν εἶνε νέα, ἡ γενεὰ λογία τῶν πρώτων οἰκιστῶν τῆς γάνεται μέσα στὴ λησμονιὰ τῶν περασμένων χρόνων...

Διασέρουν εἰς γλωσσικὸν ἑλληνικὸν ἰδίωμα, διαφέρουν εἰς τὰ ἤθη, τὰ ἔθιμα καὶ τὰ ἐνδύματα ἀπὸ ὅλα τὰ γύρωθεν χωρία.

Καὶ οἱ ἴδιοι ἐρωτοῦν καὶ διερωτῶνται.

Εἴμεθα Θρᾶκες;

Εἴμεθ' Ἠπειρῶτες ;

Ἢ εἴμεθα φερμένοι ἀπὸ τὴν Κρήτη, ὅπως λένε μερικοὶ καὶ ὅπως ὑποστήριξε τὸ πολὺ παλιὸ τοῦ ἐθνομ. ποὺ τώρα δὲν ὑπάρχει καὶ τὸ ὁποῖον ἤτανε ἡ κρητικὴ φουφούλα.Γιατὶ τὰ σημερινὰ τὰ μπεγοθρᾶκια, τὰ πλατειὰ καὶ ἀκαλλοίωτα, εἶνε μεταγενεστέρα μὲ τατοιήσεις, ἀγνωστον πῶς καὶ ἀπὸ ποιὰ πηγάσεια ἀνάγκη.

Ἀλλὰ τὸ κοστούμι τους εἶχε καὶ κεντήματα. Σήμερα εἶνε σκέτο. Καὶ ἴδιως, τὸ καὶ σήμερον ἀκόμη ὑπάρχον κεξιμαντάνιν, ὅπως λέν ἕνα εἶδος γιλέκου ἐδῶ πέρα.

Τὰ πολὺ παλιὰ τους τὸ κοστούμι ἦταν φουφούλα ἔας τὸ γόνα, ἐ-

Μιὰ συφλιώτικη ζώνη.

πειτα μιὰ κάλτσα μπλὲ καὶ κόκκινα δερμάτινα ὑφηλὰ παπούτσια, ποὺ τὰ λέγαν «καραπίδια».

Ἕνα ἄλλο πολὺ παράξενο, μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ, τῶν Σουφλιωτῶν παπούτσι, ἦσαν καὶ τὰ λεγόμενα «καλλιόρες». Ἕνα εἶδος τοῦ καρσ δερμάτινν, κόκκινα καὶ αὐτὰ, μισὰ καὶ μὲ σύρα ποὺ ἐμοιάζαν λίγο τὶς παπουφλίες.

Οἱ «καλλιόρες» αὐτὲς τῶν Σουφλιωτῶν μᾶς λύουν καὶ τὸ μυστήριον τῆς ὀνομασίας τοῦ πολιτευτοῦ Ξάνθης καὶ διευθυντοῦ τῆς Διεθνοῦς Ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης κ. Καλεύρα, τοῦ καὶ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ Ἀχίλλως ἄνευ... Μυρμιδόνων.

⁂

Τὸ γυναικεῖον τοῦ Σουφλίου ἔνδυμα, ποὺ διασώζεται ἀνέφαιστον ἀκόμη, εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ ὀρειότερα γυναικεῖα κουστούμια τῆς Ἑλλάδος, ὅπου φορεῖται ἕως σήμερα, μὲ τὶς ἀργαλειὲς πτυχὲς εἰς τὸ φουστάνι, τὸ λευκὸν καὶ ἐξέχον, μέχρις ἀνωθεν τῶν ἀστραγάλων, μεσοφόστανο, μὲ τὰ λεπτὰ κεντήματα στὶς ἄκρες καὶ τὴν ἀστραμένα ζώνη εἰς τὴν μέση τους μ[illegible] τὸν διπέφαλον ἀετὸν [illegible] λάμπουσα, ἐπιχρυσοϋμένη [illegible] σμαλτωμένο φόντο μὲ [illegible] διακοσμήσεις.

Ἂν θέλῃη κα[illegible] σκαλέφῃ ὀλίγον [illegible] σοὰ κὶ μαλ ὁ [illegible] ρικὸς τὸ γυκ[illegible] φλιάτικο κουστ[illegible] λεπτομέρειες, ὀνομασίες κα[illegible] φιλοδιλιέτες.

Κορτογόσυλ[illegible] νό, βαμβακερ[illegible] ναν, μάλλινα [illegible] κάρκια, κατασ[illegible] λιτάρια ὑποδοσ[illegible] δεῖς ἐξοχὰς τ[illegible] σοῦματος μερ[illegible] ραβίσαστον, δυ[illegible] τσιμπέρ, στὸ κεφ[illegible] Διακόπτομεν ἐντ[illegible] γραφή.

Ἐπροχωρήσαμεν πολ[illegible] τοῦς.

Τοῦτο μόνον ἀνάγκη νὰ προ[illegible] σομεν, ὅτι καὶ τὸ ἔνδυμα τοῦτο, ὅπως τῶν ἀνδρῶν, δὲν ἔχει καμμίαν ὁμοιότητα μὲ τὰ γυναικεῖα ἐνδύματα τῶν ἄλλων θρακικῶν πόλεων καὶ χωρίων. Μοιάζει μόνον ὀλίγον μὲ τὰ ἠπειρωτικά.

Οἱ ἀσκούμενοι ἂς καταγίνουν καὶ ἂς ἴδοῦν τὰς ὑπολοίπους...λόρσις!

⁂

Τὰ ἀγαποῦνε, εἴπαμε, οἱ Σουφλιῶτες τὸ Σουφλί, ἀλλὰ καὶ γιατὶ νὰ μὴ τ' ἀγαποῦν, ποὺ τοὺς παρέχει πλούσια καὶ ἀφθονα, πολλὰ δῶρα τῆς φύσεως καὶ τοῦ καλοῦ Θεοῦ.

Πρῶτα ἔχουν τὴν ὑγεία τους.

Ἂν καὶ πικνοκατοικημένη φρυγατὰ ἡ πόλις καὶ πλημμυρίζουν πάντοτε τὰ ἄκρα καὶ οἱ τριβὲς τῆς πόλεως ἀπὸ τὰ νερὰ καὶ πλύνονται ἀπὸ τὸ πατάμι τὰ χωράφια τῆς, δὲν ἔχει ἐλονοσία.

Ἡ θνησιμότης ἐλαχίστη. Ὁ πληθυσμὸς, εἴπαμε καὶ πρόχθες, αὐξάνει... κατὰ 150 κάθε χρόνο.

Οἱ πιὸ δυστυχισμένοι ἄνθρωποι ἔκει εἶνε οἱ γιατροί. Κ' ἀπὸ αὐτοὺς μόνον τρεῖς ὑπάρχουν καὶ αὐτοὶ... ἀγόρευτοι εἶνε καὶ νὰ...εἶνε!...

Ὑγεῖαν ἔχει, εἴπαμε.

Ἀφθονίαν ἔχει οἱ πράγματα περίεργα.

Καμμιὰ φορὰ τοῦ ποταμοῦ τὰ ψάρια, τὰ μεγάλα ψάρια, τὰ σαζάνα (γριβάδια) κυπρῖνοι, ὅπως τὰ λέγομε ἤμεῖς, εἶνε τόσο ἄφθονα, ποὺ πολοῦνται 16 δραχμὲς ἡ ὀκᾶ καὶ πολλάκις 10.

Οἱ γουλιανοὶ τὸ ἴδιο. Ἔστι δὲ «γουλιανὸς» ἕνα πουλὶ, γλυκύτατον καὶ χωρὶς ἀγκάθια ψάρι τῶν γλυκῶν νερῶν, ποὺ στὴ Βένιν, ὁ-πως ἐνθυμοῦμαι, τὸ τρῶν γιὰ ψάρι ἐκλεκτό, ψάρι πολυτελείας. Τὸ λένε, ἂν καλὸς ἐνθυμοῦμαι, εσοῦ.

Μερικὲς φορές, ἀλλὰ σπανίως, ἀνεβαίνουν ἀπὸ τὸν Ἕβρο καὶ μουρούδες, ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὴ θάλασσα.

Οἱ «τρόσσες» δέ, ὅπως λένε τὰ «λευκόψαρα» ἐδῶ, τοὺς ποταμίσιους δηλοδὴ κεφάλους εἶνε τόσον ἄφθονες εἰς τὸ Σουφλί, ποὺ πολλὲς φορὲς οἱ Σουφλιῶτες φράζουνε τὸν ποταμὸ καὶ τὰ πιάσουν μὲ τὰ... φτυάρια.

Πρωτόγονοι; ἀφθονία εἰδῶν διατροφῆς καὶ εὐτυχία τοῦ παλιοῦ καιροῦ.

Καὶ τὶ δὲν ἔχουν στὸ Σουφλί;

Κυνήγι;

Ἄφθονο. Λαγοὺς, ἀγριογόρουνα, ζαρκάδια. Τὸν τελευταῖον τὸ κυνήγι ἔχει ἀπαγορευθῆ. Καὶ αὐτὰ τὰ καλύτερα, μὴ κατεδοκιμάσετε νὰ ἔχουν τελείως ἐξαφανισθῆ. Ἀν τὰς ἔνα περίπατο στὰ δάση τοῦ Σουφλιοῦ θὰ συναντήσῃς ἕνα πλῆθος ἀπὸ αὐτά, νὰ οἱ κυτιοῦνε

ἡσυχα μὲ τὰ ὀρᾶτα καὶ ἀφῶλ τους μάτια.

Ἀλ αὐτὰ τῶν ζαρκαδιῶν τὰ μάτια, ποὺ κλαῖν ἄμα τεθοῦνε, πόσον σπαράζουν τὴν καρδιά!...

Ἀλλὰ καὶ κάτι πιὸ ἐκπληκτικὸ, μὲ τὸ ἐξημέρωμα τῶν ζαρκαδιῶν, ποὺ γίνεται στὸ Σουφλί. Πολλὲς φορὲς παρακολουθοῦν τὰ κοπάδια τῶν προβάτων, ἀναπαπαύονται μὲ αὐτὰ καὶ πάνε καὶ αὐτὰ μαζί, μὲ τὰ ἄλλα ζῶα μέσα στὰ μανδριά.

Θὰ νόμιζε κανεὶς μ' αὐτὰ τοὺς βρίσκεται σὲ κάποια γῆ ἀπαγγελίας, κάποια γῆ παραμυθιῶν.

⁂

Σιτηρὰ τὸ Σουφλὶ δὲν ἔχει ἐλπορή.

Ἄλλοτε ἤμαζε καὶ ἡ ἀπαλουφγία. Τὰ ἀμπέλια ὅμως καταστράφηκαν ἐρῶτα ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς φυλλοξήρας.

Δενδρομαϊάν ἔχουν ἐλαχίστην. Μόνον διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ.

Δαπεδὰ προϊόντα ἔχουν ἄφθονα. Καὶ ἴδιος κηφόσυκα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα [illegible] κίλῃ χρόνο ἐξαγο[illegible] ἔτος βγαίνουν [illegible] ματωμένῳ φ[illegible] τὸ Σουφλί. [illegible] προϊόντα δοκιμ[illegible] [illegible] Σου[illegible] [illegible] ὁλοκαίνη. [illegible] γιατὶ στ[illegible] [illegible] τὴν ἀνα[illegible] [illegible] ἡ ζωή [illegible] [illegible] ὀκᾶ καὶ 80 λε[illegible] [illegible] 65 ἡ ὀκᾶ. [illegible] ὁ Ἐλ[illegible] [illegible] ἀπὸ ἐδῶ πέρα κατεκ[illegible] [illegible] ἡ φρουτίφα. Ἡ φρουτίφ, ἡ [illegible] ἡ ἀμπελ καὶ ἡ Ἀπίλια τοῦ Σουφλιοῦ.

Ἐπιστημονικὰ παίρνει κάθε χρόνον ἀπὸ τὴ κοινοφέλεια τὸ Σουφλὶ, ἄπαξ καὶ ποιᾶ; ἐγκάρπια.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον ἡ πλούσιος τῶν κατοικιῶν εἶνε καὶ ἡ εἰκαιὰ χειροτεχνία. Εἶνε καὶ ὁ σουφλιώτικος ἀργαλειός. Ὅλα τὰ σπίτια ἔχουν ἀργαλειὸς ἐδῶ κι' ὅλες φτιάνουν ὁ αὐτοὶ τὰ μεταξωτά τους. Καὶ τὸ καλοκαίρι οἱ Σουφλιῶτες φορεῖν μεταξωτὰ ποιοκάμισα. Ἄπως οἱ μαρσίσιοι καὶ οἱ ὑφαντοφγοὶ τῶν Ἀθηνῶν καὶ οἱ ἄνεν δημοτικοπαίκτες σύγχρονοι ἰογκλάδοι τῶν Δημοσίων Ἔργων τῆς Ἑλλάδος.

Ἀλλὰ πρὶν ἐδῶ ἑπάνω εἶνε μοσχήσιοι καὶ ὑποφγοὶ βγαλμένοι ἀπὸ τὴ δουλειὰ τους καὶ τὰ χέρια τους καὶ εἶνε τὰ μόνα σώματα εἰς τὰ ὁποῖα πάνε τὰ μεταξωτά! ..

Καὶ μικροεπεξεργεῖα ἄρχισαν νὰ φτιρώνουν στὸ Σουφλί. Τώρα τελευταῖα ἔγινεν ἕνα μὲ 12 ἀργαλειοὺς ἐκάνας καὶ μεγάλας καὶ ἡ παραγωγὴ εἶνε μεγάλη καὶ ἡ κατανάλωσις ἐκτεταμένη. Εἶνε καὶ ἕνα μεγάλο τὸ πτόφιμο μεταξεφγεῖο τοῦ Γιόρζ, ἑνὸς Σουφλιώτη Ἑβραίου, ποὺ ἀλη του ἡ παραγωγὴ μοσχοπουλιέται στὴν Ἀθήνα.

Ἀλλὰ ἐκτὸς τῶν μεταξεφαντηρίων ὑπάρχεν καὶ ἕνα πλῆθος «Μανιζαλίεια» (ἀναστηνιστήρια) ἄ-πος λέγονται τὰ κλωσσήρια, τυλιγήρια εἰς τὸ Σουφλὶ, τὰ ὁποῖα κάμνουν καὶ πωλοῦν μεγάλες ποσότητες μεταξωτῆς κλωστῆς ἐκεῖ.

Ἡ ὀκᾶ τὸ νῆμα τὸ μεταξωτὸ εἰς τὸ Σουφλὶ εἶνε 500 δραχμὲς καὶ παραπάνω.

Κερδίζει χρῆμα ὁ κόσμος ἐδῶ ἀπάνω.

* * *

Ἀλλὰ μιὰ ἀπὸ τὶς μεγάλες δόξες τοῦ Σουφλίου καὶ τιμὲ, ποστὴς θέσεως κάθε βωλίωσας νοικοκυρᾶς, εἶνε οἱ ἀργαλειοὶ τῶν σπιτιῶν τῆς πόλεως. Μεγάλοι, εὐρύχωροι καὶ ἄνετοι οἱ ἀλωμοὶ αὐτοὶ βοιοὶ, ὅπου γίνεν τὴν τέχνη, τὴν κολαϊσθηρία τῆς, τὴν καλλιτεχνικὴ τῆς ἀντλῆμη, τὰ γοῦστα τῆς καὶ συγκρατεῖ τὸν ἑαυτόν τῆς ἀπὸ τοὺς ἀγρεύτους ἐξ τοὺς δρόμους κάθε καλὴ γυναῖκα καὶ κοπέλλα τοῦ Σουφλιοῦ.

Ἐκεῖ γίνονται καὶ τὰ περίφημα ὑφάνια «Κορομηλωτὰ» ὑφάσματα Σουφλίου.

Ἐθίβηνο καὶ τὸ μαλί. Μόνον 40 δραχμὲς ἡ ὀκᾶ.

Γιατί «Κορομηλωτὰ» ; Ὁ δάσκαλος κ. Νάνος—γιατὶ δὲν εἶχεν ἀπόμη ἀναλύσῃ ὁ ἀρχαιολογικὸς δάσκαλος Σουφλίου κ. Καλπάσης, ποιθέλ[illegible] ὁ ἔφῃ τὸ γιατί, κ' αὐτὸς; Ἀπὸ τὸ Κίνιμα—μοῦ ἔλεγεν ὅτι ἡ λέξις παρέγεται ἀπὸ τὸ τουρκικὸν ὄνομα «καραμέλλα», ποὺ σημαίνει κάτι τι ἐπίπονο, τὸ δύσκολο πολὺ, γιατὶ τὸ ὑφάσμα αὐτὸ εἶνε τόσο κοπιῶδοο καὶ περίπλοκο ποὺ ἡ ὑφάνσεμα δὲν δύνανται νὰ παραγωγῇ ἀκριβῶς ἀπὸ ἕναν πλέον τὴν ἡμέρον καὶ μιᾶς.

Καὶ ὅτι ἡ τουρκικὴ λέξις ἐξελληνίσθη εἰς «Καραμέλλα».

Ἀλλὰ Κεῖνη δίδουν ἄλλην ἐξήγησιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτὸ, γιατὶ ὑφαίνουν καὶ ἔχει πρώτης τάξεως παρόμοιες μάλλινες κουβέρτες.

Δίνε ἄν ἀφήνεται «καραμέλλα», γιατὶ τὸ σχῆμα ἐπάνω εἶνε τετράγωνο σὰν καραμέλλες.

Ὅπως κι' ἂν ἔχῃ ὅμως τὸ πρᾶγμα, κὰ τὸ... ὄνομα, τὸ Σουφλὶ ἔγκλεῖ πρώτης τάξεως βιομηχανία καὶ μάλιστα ἀκμάσαμε, ποὺ κυμαρώνουν οἱ Σουφλιῶτες καὶ γαίρετοι οἱ Σουφλίτες γι' αὐτά.

Γιὰ τοῦτο κάποιος Σουφλιώτης, εἰς τὸν ὁποῖον εἶπα πὼς συμβαίνει

Παλιὸ σπίτι στὸ Σουφλί.

νὰ μὴν ἔχουν μιὰ εἰδοῦσα διαλέξεων, ἕνα κινηματογράφο, μοῦ ἀντιγνῶσε μὲ ἐπιφυτάνιον:

— Δὲν ἔχεις κινηματογράφους, ἔχοιτε ὅμως ἀργαλεῖσις!

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΠΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕ:
Σουφλιώτικα ζητήματα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟ ΣΟΥΦΛΙ

Τὰ Σουφλὶ καὶ οἱ Σουφλιῶτες.— Πληθυσμοὺ πληρμόρια καὶ ἀμπώτιδες.— Μιὰ πόλις σοῦ ζητᾶει τὴν καταγωγή της.— Κρητικοὶ, θρᾶκες ἢ Ἠπειρῶτες.— Ὅτεν δὲν ξέρουν τί νὰ σοῦν οἱ ἄνθρωποι καὶ μιλᾶνε τὰ κουτσοβόλια.— Μιὰ εὐτυχία τῶν παλιῶν καλῶν καιρῶν.— Ψᾶρια μὲ τὰ... φτωχὰ καὶ ἀγρίμια ὅπου βρίσκονται.— Μιὰ πόλις, ἔνας κόσμος μὲ μεταβολὲς καὶ μετεξελικωστήρια. εἰς τὴν ὁποίαν ἀρμωστεύουν μόνον οἱ γιατροί.—Ὁ θρόνος τῆς Σουφλιότισσας νοικοκυρᾶς.— Ἔνας κόσμος μὲ μεταξωτὰ ὑποκάμισα.— Οἱ ἀγραῖοι καὶ ἡ οἰκιακὴ χειροτεχνία τοῦ Σουφλίου.— Μεταξοφόρτα καὶ μετεξελικωστήρια.—Μιὰ πόλις ποὺ εἶνε σὰν ὀμβρέλλιον τυλιγμένη στὶ μετάξι.

Εφημ. Α.Φ. 27/ιουν. 1936

ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΣΟΥΦΛΙ, Ἰούνιος.

Κάτω ἀπὸ τὸν ζεστὸν ἥλιον τοῦ καλοκαιριοῦ, ξεπλωμένο τὸ Σουφλί, τὸ νοικοκυρεμένο τὸ Σουφλί, τὸ Σουφλὶ τὸ μαζευμένο εἰς τὸν ἑαυτό του, τὸ σκεπασμένο ἀπὸ τὶς μουριές του, καὶ τυλιγμένο ἀπὸ τὰ μεταξάκια του, ἀναδίδει μίαν εἰκόνιαν φτιγανισμένου, ἀπὸ τὴν λαύραν, γαρναριό.

Ἔξυπνοι οἱ κάτοικοί του καὶ ἐργατικοί. Στὴ παλιὰ τῆς Γουρτίας ἐποχὴ φτωχόστασαν καὶ γιὰ παλληκαράδες. Λένε πὼς τότε ἦταν, ἴσως καὶ εἶνε, ἀπλατές καρδιές. Μὰ εἶχαν ὅμως τότε καὶ ἀπλοχωριά. Εἶχαν Ἀνατολή, εἶχαν δουλειές, εἶχαν δρεξι, κίνηση, παράδες καὶ ἀγάπη. Τώρα, τὰ νέα σύνορα-ἄξ δρώνται οἱ αἰτία—κόψαν ὅλα τὰ φτερά τους, κόψανε τὰ εἰσοδήματα, κόψαν τὶς παλιὲς ἐμάρφειες καὶ στενέψαν τὴν ζωή.

Σὰν μπήκανε οἱ Βουλγαροι στὰ 1912 καὶ σὰν ἐπεκυρώθη στὰ 1913

Θρᾶξ βοσκὸς εἰς τὰ μεθόρια.

τὴ Βουλγαρία τὸ Σουφλί, πῆρανε τὰ μάτια τους καὶ ὅσα πράγματα προφθάσαν, καὶ φύγαν ὅλοι ἀπὸ τὴν πατρίδα τους. Πέντε χιλιάδες κάτοικοι καὶ παρατάσαν, μὲ τὰ πλατειὰ τὰ πανελάνια τους, καὶ τὸ Ἰδιόρρυθμο σουφλιότικο κοστούμι, νὰ μαζευτοῦν τὴν Μακεδονία, ἀφοῦ πρῶτα ἀπὸ τὸ τέλος τῆς Σουφλιότικης Σουφλιοῦ δρόμου.

Αἱ ἀρχαὶ τότε, τῆς Μακεδονίας, τοὺς τοποθέτησαν σὲ ἐπίκαιρα ἐθνικὰ σημεῖα, φρουροὺς θὰ ἔλεγε κανείας τῆς πατρίδος, ὅπου δημιούργησαν νέαν κατάστασιν, νέαν ζωήν, νέαν Ἑλλάδα, καὶ νέαν οἰκή τους εὐτυχία. Ἐπαλήθηναν παντοῦ καὶ ἐπορεύεν καὶ τὸν ἄλλον κόσμο στὶς νέες ἀντιλήψεις τῆς δουλειάς.

Ἀλλὰ ἀπάνω στὴ νέα τους αὐτὴ δημιουργία, νὰ, στὰ 1918, τὸ ἄγγελμα, ὅτι ἡ πατρίδα τους, τὸ ἀγαπημένο τους καὶ ἀξέχαστο Σουφλί, θὰ γιγάντανε πάλι ἑλληνικό. Τὰ ἄρπαν ὅλα σύγχυλα καὶ τρέξαν στὸ Σουφλί τους.

Πῶν-πάη ὁ ἑλληνικὸς στρατός, αὐτοὶ ἦσαν παρόντες.

Τί ἐρώτκαν ; Τίποτε.

Τί κάμανε ; Σταυρώσανε τὰ χέρια τους ;

Ἀρχίσανε τὰ κλάματα ; Ζητήσαν ἀποζημίωσεις ; Ἀρχίσανε, κατὰ τὴν μόδα, νὰ ἀβρίζουν τὴν Πολιτεία, τὴν Ἑλλάδα, ἀσπορο;

Τίποτε ἀπὸ αὐτά.

Κάμανε τὸν σταυρό τους καὶ ρυθμίσκανε καὶ πάλι, στὴ δοκιμὰ Νέα Ἐυπαίς καὶ πάλι ἀπὸ τὴν ἀρχή, καὶ νέα νίκη τῆς ζωῆς, νίκη τῆς ἐργασίας.

Καὶ κολοβωμένο ἀπὸ τὴν καταστροφὴ τοῦ 1922 — ἄς δρωνται οἱ αἰτίοι — τὸ Σουφλὶ ἐστάθηκε καὶ πάλι περήφανο, ἀκαταπόνητο, ἀκμαῖο.

Καὶ ἀναφέρουν οἱ Σουφλιῶτες τὸ Σουφλὶ καὶ κολλᾶει τὸ στόμα τους, ὅπως νὰ πιπλίξουν μέλι, νὰ πιπλίξουν καραμέλλες.

Γιατὶ τὸ ἀγαποῦνε τόσο.

Καὶ τὸ ἀγαποῦνε τόσο τὸ Σουφλί τους. Τόση, τόση πολὺ τὸ ἀγαποῦνε.. ποὺ τὸ θέλουνε π'.ιτὸ τὸ ἴδιο καὶ ἀναλλοίωτο, ὅπως τὸ ἔφερανε παιδιὰ, ὅπως τὸ ἄφηκαν ἀπὸ τοὺς πατέρες τους, ὅπως τὰ ἄφηκαν οἱ προπάτποι, ὅπως τὸ φκιάσανε οἱ πρόγονοι...

Γιατὶ δὲν εἶνε καὶ πολὺ παλιὰ πόλις τὸ Σουφλί. Εἶνε νέα πόλις, ὅσο ὅμως καὶ ὄν εἶνε νέα, ἡ γενεὰ λογία τῶν πρώτων οἰκιστῶν σὴ γίνεται μέσα στὴ λησμοσύνη τῶν περασμένων χρόνων...

Δισκέρφουν εἰς γλωσσικὸν ἑλληνικὸν ἰδίωμα, διαφέρουν εἰς τὰ ἤθη, τὰ ἔθιμα καὶ τὰ ἐνδύματα ἀπὸ ὅλα τὰ γύρωθεν χωρία.

Καὶ οἱ ἴδιοι ἐρωτοῦν καὶ διερωτῶνται.

Εἶμεθα Θρᾶκες;

Εἶμεθ' Ἠπειρῶτες ;

Ἠ εἶμεθα φερμένοι ἀπὸ τὴν Κρήτη, ὅπως λένε μερικοὶ καὶ ὅπως ὑποστήριζε τὸ πολὺ παλιό τους ἔθιμο, ποὺ τώρα δὲν ὑπάρχει καὶ τὸ ὁποῖον ἤτανε ἡ κρητικὴ φουφοῦλα.Γιατὶ τὰ σημερινὰ τὰ μπενωβάκια, τὰ πλατειὰ καὶ ἀκαλαίσθητα, εἶνε μεταγενεστέρα μετοποίησις, ἀγνωστον πῶς καὶ ἀπὸ ποιὰ πηγάσασα ἀνάγκη.

Ἄλλωστε τὸ κοστοῦμί τους εἶχε καὶ κεντήματα. Σήμερα εἶνε σκέτο. Καὶ ἴδιον, τὸ καὶ σήμερον ἀ

ΤΟΥ ΣΟΥΦΛΙΟΥ ΤΑ ΒΑΣΑΝΑ

Ἡ αὐλικδική ἡ δάφνη καὶ ἡ παρδαλὴ νεροῦτά.— Πῶς γιορτάζονται τὰ Βάγια στὸ Σουφλί.— Ὅπου καὶ ἡ ἐδοδεία μετρᾶει καὶ τὰ χρῆα.— Τὰ λάβαρα μᾶς... χαμᾶς.— Ὁ τρόμος τοῦ νεροῦ.— Μιὰ τραμπὰρ ξεμιὰ ἀπὸ τὰν κάνα ἀντόπισι κεμμιά.— Οἱ «νεροφράχτες» καὶ οἱ Ἀτοῦρκοι.— Τὰ πλεκτὰ συστήματα καὶ οἱ νέες ἀπιστίμες.— Πῶς καὶ γιατὶ πνίγει ὁ Ἔβρος τὸ Σουφλί.— Οἱ μαγειρίτισσες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος.— Οἱ ζῶντες παρὰ τοὺς νεκροὺς καὶ οἱ νεκροὶ εἰς γειτονίαν μὲ τοὺς ζῶντες.— Μία πόλις ὅπου κάθεται ἀπέναντι σὲ ἀνοιγμένα κόκκινα.— Ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Κουφαλιοῦ.— Ἕνας ἀστυνόμος τοῦ Σουφλιοῦ καὶ οἱ ἀπιστίμοιες καὶ ἐμπόροι τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως.

ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Εδον 20 Ιουν 1936

ΣΟΥΦΛΙ, Ἰούνιος. — Νοικοκυρευμένη πόλις τὸ Σουφλί. Νυκοκυρευμένη καὶ... νεροδαρμένη στὰ χωράφια της.

Μαύρες γεμάτη καὶ νεροῦτές. Τὶς νεροῦτές, μάλιστα, τὶς χρησιμοποιοῦν καὶ ὅς... ἀδγια εἰς τὴν ἐκλησία, καὶ ὡς θάγια τὶς μοιράζουν σὰν δάφνες.

Σουφλιώτης μὲ τοπικὸ κοστοῦμι

Ἀλλὰ ἐπειδὴ τὰ ἔξοδα τῆς ἀγορᾶς καὶ μεταφορᾶς ὑπερέβαινον τὰ ἔξοδα τῶν αἰσπράξεων τῶν ναῦλων κατὰ τὴν ἡμέρον τῶν Βαΐων, κατηργήθη ἡ ἑορτὴ καὶ εἰς ἀντὶ ἀδγιῶν ἐφέρετο νεροῦτά καὶ ἀμύγδαλα τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα καὶ ἀμύγδαλα ἀν τὴν Ἀναστάσιμον Ἀρφεῖαν.

Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως θὰ εἶνε ἕως 9.000.

Ὁ Δῆμος τοῦ Σουφλίου οἰκονομικῶς εὑρίσκεται καλίτερα ἀπὸ πολλοὺς Δήμους τοῦ Κράτους. Χρέη δὲν ἔχει. Ἀπόθεμα ἔχει 700-800.000. Προϋπολογισμό, περὶ τὰ ἑκατὸν ἑκατομμύρια, τὰ ὁποῖα «βεβαιοῦνται» — κατὰ τὴν γλῶσσα τὴν ὑπηρεσιακὴ — ὅλα ἀπάνω ἀπάω.

Πλημμύνιον οἱ Σουφλιῶτες.

Νοικοκυρευμένα πράγματα.

⁂

Νεροδαρμένη, εἴπαμε, πόλις τὸ Σουφλί, ἀλλὰ νερὸ δὲν εἶχε. Τώρα γίνονται καὶ ἐξακολουθοῦνε τὰ ἔργα τῆς ὑδρεύσεως. "Εγινε δεξαμενή, ἀπορρόφησις καὶ κεντρικαὶ διακλαδώσεις. Τριάκοντα βρύσες ἔγιναν ἕως σήμερα. Θὰ γίνουν ἀμύς καὶ ἄλλες. Θὰ γίνουνε πολλές.

Ἡ δεξαμενή της ἔχει 130 μέτρα ὕψος. Ἔτσι τὸ νερὸ θὰ δύναται νὰ πάῃ καὶ ἀπάνω στὰ σπίτια δηλαδή.

Γιατὶ τὸ Σουφλὶ ροβολᾶει ἀπὸ ὕψωμα κάτω πρὸς τὴν πεδιάδα, πρὸς τὴν ἀκροποταμιά.

Ἐκεῖ ἀπάνω μιὰ μεγάλη ἐκκλησία μὲ ρωμαντικὸν περίβολον καὶ κατασπλισμένη μέσα: Δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἐπάνω ἀπὸ τοὺς φαλτάδες, ὅλο χρώματα καὶ παρασταδιὲς τὰ λάβαρα τῶν ἀλλόγων σωματείων καὶ συντεχνιῶν τοῦ τόπου.

Ἅγιοι ζωγραφιστοὶ στὰ λάβαρα, σύμβολα καὶ θεοὶ ἀρχαῖοι.

Θεοὶ εἰδωλολατρῶν μέσα σὲ χριστιανικὸν ναόν !...Τί νὰ συμβαίνῃ ἄραγε; Σήμερα τοῦ γίνεν ὅλο ἀδειο, χριστιανέφεν τῶν ἀρχαίων οἱ θεοὶ καὶ λειτουργοῦνται εἰς τὰς ἐκκλησίας;

Μέσα ἀπὸ ἄλλα λάβαρα καὶ ἕνα λάβαρο μὲ τὴν ἐπιγραφὴν μὲ... Μαμῆς ! Τῆς κ. Κιάρτζη, αὐὰ λάβαρο φεουδαρχῶν!

⁂

Τὸ Σουφλὶ ἔχει καὶ ἠλεκτροφωτισμό.

Καλόν, μπορεῖ νὰ πῇ κανένας, καὶ ὄχι ἀκριβόν.

"Ἑξῆ δραχμὰς τὸ κιλοβάτ.

⁂

Εἴπαμε ὅτι τὸ Σουφλὶ εἶνε πόλις νεροδαρμένη.

Τὰ χωράφια καὶ οἱ μορεῶνές του πλημμυρίζουν ἀπὸ τὰ νερὰ τοῦ "Ἔβρου καὶ ἔτσι τὰ δένδρα μένουν μέρες καὶ μῆνες μέσα στὸ νερό. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἔδαφος εἶνε πολὺ χαμηλὸ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὴν κοίτη, τὰ νερὰ μένουν στοὺς μορεῶνας καὶ στὰ κτήματα, καὶ δὲν παρέχει ἀκόμα ἡ ἔσοχη τῶν πλημμυρῶν. Καὶ περιμένουνε νὰ πάσουνε οἱ ζῶντες, γιὰ νὰ ἐξαπλωθῇ καὶ νὰ φύγῃ τὸ νερό.

Γιὰ τοῦτο, τρομάρα γενικῆ, ἂν μιᾶς τὸν Ἀπρίλιον, ἐξακολουθῇ ὁ καιρὸς νὰ εἶνε βροχερός. Τότε ἀρρωστάνουν οἱ μουριές, κιτρινίζουνε τὰ φύλλα καὶ τὰ κουκουλιὰ κινδυνεύουνε.

Πόσα μάτια κυττάζουν ἱκετευτικὰ, τὸν Ἀπριλιαμάρη, ἀπάνω κατὰ τὸν οὐρανό!...

⁂

Γιὰ τοῦτο ζητοῦν ἐξακολούθησιν τῶν ἀντιπλημμυρικῶν διεύρυνσιν καὶ διάνοιξιν τοῦ χάνδακος.

Μὲ 300—350.000 δραχμὲς τοῦτο γίνεται, ἀλλὰ νὰ γίνῃ κατὰ τὸ δικό τους σχέδιο. Στὸ πόμονι μιὰ θύρα ν' ἀνοίγῃ καὶ νὰ κλείνῃ.

Τὸ φράγμα αὐτὸ θὰ εἶνε ἀποστραγγιτικό. Οἱ πλημμύρες τοῦ "Ἔβρου, κάθε χρόνο, φέρνουν ζημίες στὸ Σουφλὶ μόνον ἀπὸ γεωργικὰ προϊόντα, παρατάνω ἀπὸ ἕκατὸ καὶ μισὸ ἑκατομμύριο δραχμές.

Γιὰ ξανσπέστε τὸ:

Ἑνάμισυ ἑκατομμύριο ζημία κάθε χρόνο μοναχὰ στὴ Γεωργία.

Γιὰ προσθέσατε τώρα δεκαπέντε χρόνια, ποὺ ξανάγινε τὸ Σουφλὶ ἑλληνικό, καὶ λογαριάστε τὴ τεραστία ζημία τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας μόνον εἰς προϊόντα γεωργίας.

Ἀλλὰ αὐτὸ τὸ φράγμα τὸ ἀποστραγγιτικὸ καὶ ἡ διάνοιξις τοῦ χάνδακος, εἶνε μικρὸν καὶ τοπικὸν τοῦ ὅλου ἔργου τμῆμα.

Χρειάζονται ἔργα μεγάλα καὶ δαρειὰ γιὰ νὰ σωθῇ ἡ κατάσταση ἀπὸ ἄκρη σ' ἄκρη.

Νὰ γίνῃ ἡ συγκράτησις τοῦ "Ἔβρου εἰς τὴν φυσικήν του κοίτην, γιὰ νὰ μὴ δημιουργῇ ρήγματα καὶ καταστροφές, ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ καὶ νὰ μὴ μαιρᾶζῃ, ὁ κουβαρδᾶς αὐτός, ἐδῶ ἀη ὁποῦ θέλει.

⁂

Γιὰ τὴν συγκράτησιν αὐτὴν τοῦ "Ἔβρου, συμφωνοῦν καὶ οἱ Σουφλιῶτες, μὲ τὸ σύστημα τῶν «νεροφραχτῶν», ποὺ γράφαμε, καὶ τοὺς τοὺς λέγανε οἱ Τοῦρκοι «Μπέντιας».

Τοσοπάνος τῶν ἀρεινῶν χωριῶν.

Μὲ αὐτὰ κρατοῦσαν, λέει, οἱ Τοῦρκοι χρόνια καὶ χρόνια τὰ νερά. Μὲ τοῦτα χαλιαγαγοῦσαν καὶ περιαρίζανε στὴν ἴδια κοίτη του τὸ ποτάμι ἀπὸ τουρκοκρατίας.

Ἀπὸ τότε ὅμως ποὺ ἤρθαμε ἐμεῖς οἱ ἐξωτικοὶ ἐδῶ, καταργήσαμε τὸ πρακτικὸ τῶν ἀντοπίων μέσον.

Καὶ ἀργίσαμε μελέτες, σχέδια ἐπὶ σχεδίων, καταμετρήσεις καὶ καταγραφές. Καὶ ἀργίσανε ἀποστολὲς εἰδικῶν ὑδραυλικῶν καὶ ἀρχίσανε ἐκθέσεις καὶ ἔξοδα ἀδιοπορικά. Καὶ πλημμυρίσαν τὰ συρτάρια ἀπὸ χαρτιὰ τοῦ ὑπουργείου τῆς Συγκοινωνίας, καὶ πλημμυρίσαν ὅμως καὶ τὰ κτήματα τοῦ Σουφλιώτου ἀπὸ νερά!...

"Ἀρήκαμε δὲ νὰ χαλάσουν ἐν τῷ μεταξὺ καὶ ἐκεῖνα ποὺ βρήκαμε, φκιασμένα ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

Καὶ πόσο ἡ δαπάνη τῶν «νεροφραχτῶν» αὐτῶν;

Μόνον 100.000 δραχμές.

Ἀλλὰ τὸ κακὸν δὲν εἶνε τοῦτο μονοχό. "Ἐχει καὶ συνέχειαν. Οἱ ἀπέναντί μας Τοῦρκοι, σὰν πρακτικοὶ ποὺ εἶνε. Ἐξακολουθοῦν νὰ φτιάνουνε τὰ «Μπεντιὰ» αὐτά, ἀπὸ τὴν ἴδική τους τὴ μεριά. Τὰ φράγματα αὐτὰ ἐμποδίζουν μὲν τὰ νερὰ νὰ χυθοῦν κατὰ τὸ μέρος τῆς Τουρκίας, τὰ κόμνουν ὅμως νὰ στρέφονται πρὸς τὸ ἴδικό μας μέρος καὶ νὰ πνίγουν τώρα τὸν τόπο περισσότερο.

Διπλὸ, τουτέστιν, τὸ κακό!

Δρόμους μέσα στὴν πόλι ἔχει τὸ Σουφλί.

⁂

Μὲ 100—150.000 τώρα ἀποπερατώνουν τὸν μεγάλο δρόμο, ποὺ εἶχε δώδεκα χρόνια γιὰ νὰ ἐπισκευασθῇ.

Στερεῖται ὅμως δρόμων γιὰ τὴ συγκοινωνία τῆς πόλεως μὲ τὰ χωριά.

⁂

Ἀλλὰ δὲν ἔχει ἡ πόλις μόνον αὐτὰ ὅπου τῆς λείπονται.

Τὰ νεκροταφεῖα τοῦ Σουφλιοῦ εἶνε ἐντὸς τῆς πόλεως. Ἡ μόλον τὴν ἔχουν πολιορκημένη. Νεκροταφεῖα ἀπὸ τὸν Βορρᾶ, τὸν Νότο καὶ τὴν Ἀνατολή. Μόνον τὸ δυτικὸ μέρος τῆς πόλεως εἶνε ἐλεύθερο ἀπὸ τὸ κακὸ αὐτό!

"Ἴσως ἡ γειτονία αὐτὴ τῶν νεκρῶν μετὰ τῶν ζώντων νὰ ἔδωσε τὸ φιλοσοφικὸν καὶ θωμοσοφικὸν ἐκεῖνο πνεῦμα στοὺς Σουφλιώτες.

Καὶ ἴσως τοῦτο νὰ τοὺς ἀπλοποίησε λιγάκι τὰς σχέσεις πρὸς τὰ δόγματα καὶ τὰς ἰδιαιτέρας ἀναγορεύσεις τῆς θρησκείας. Πάντα μὲ κάποιαν βάσιν φιλοσοφικήν, χωρὶς ν' ἀφιστάται τῶν παραδόσεων, οὔτε ν' ἀπομακρύνονται τοῦ σεβασμοῦ.

"Ας ἐξηγηθῶ.

Μιὰ φορὰ ποὺ ἔτυχα νὰ εἶμαι ἐκεῖ, Μεγάλη Ἑβδομάδα, εἰς καμμίαν ὅλλην πόλιν, οὔτε εἰς τὸ Ἅγιον, εἶδα τόσα κρέατα στὰ μαγερειὰ καὶ τὰ ἐστιατόρια, ὅσα στὸ Σουφλί.

Σ' ἕνα μάλιστα ὁτωσδήποτε, γιὰ ἐκεῖ, καλὸ ρεστωράν τῆς πόλεως, τοῦ κ. Καζακλίδη, ἀν δὲν ἀπατῶμαι, ὅλο τὸ «μενοῦ» σχεδὸν ἦταν κατειλημμένο ἀπὸ κρέατα, μὲ τὴν...«Μαγειρίτσαν» ἐπὶ κεφαλῆς, καὶ χωρὶς κανένα σαρακοστιανό.

—Μὰ πῶς, τοῦ λέω, ἀπὸ σήμερα (Μεγάλη Τετάρτη) φκιάνετε ἐσεῖς τὴ μαγειρίτσα ;

Ὁ κ. Καζακλίδης τὸ δικαιολόγησε.

—Μὰ ξέρετε, μοῦ λέει, οἱ ξένοι ποὺ ἔρθν ἐδῶ δὲν μποροῦν νὰ φάνε σαρακοστιανό.

"Ποιαν δι' αὐτὸν οἱ ξένοι, ποὺ δὲν μποροῦν νὰ φάνε τὴ Μεγάλη Ἑβδομάδα σαρακοστιανά, καὶ προεξοφλοῦν ἀπὸ τὴ Μεγάλη Πέμπτη, τὴν μαγειρίτσα τῆς Λαμπρῆς, μερικοὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι, τῶν ἐλαγίστων κρατικῶν ὑγροσείων στὸ Σουφλί, καὶ διάφοροι μικροπαραγγελιοδόχοι !...

Ψάρι δὲ δὲν ὑπῆρχε τῶν Βαΐων σὲ ὅλο τὸ Σουφλί.

Καὶ θὰ μετέφερα τὴν παρατήρησιν αὐτὴν, εἰς βάρος τῶν ξένων [illegible] ἐὰν δὲν ἐθλέπετο τὸ νηστησίμο [illegible] εἰς τὰ νεκροταφεῖα [illegible] ἀλήθεια.

[illegible] ὁμοιουνε νε[illegible] κτη[illegible]

[illegible] ἀφαρέσου, [illegible] ἐκεῖ τὸ [illegible] πλατεῖες [illegible] ἀλλοῦ [illegible] ἀποπολ[illegible]

[illegible] Ἐγιν ἡ πόλις καὶ ὁ[illegible] ἀφωνοτέρα. Διὰ τὴν φωτιὰ, [illegible] ἀπὸ πλῆθος τῆς τουρκικῆς [illegible].

Κοντὰ σπίτια τῆς πόλεως εἶνε στριμωγμένα, τὸ ἕνα μέσα εἰς τὸ ἄλλο, οἱ δρόμοι της στενοὶ καὶ ὅλα ξόλα καὶ σανίδες, ὁλικὸ, μὲ ἄλλους λόγους, ἐφθαρτὸ πολύ.

Εἰς παρατήρησίν μου, μοῦ ἀπήντησαν:

—Ἐδῶ ἄμα γίνῃ πυρκαϊὰ τρέχει ὅλος ὁ κόσμος καὶ βοηθᾶει στὴν κατάσβεση.

Πὲρ-σοῦ-ντόμο, θηλαδή.

Πὲρ' ὅλο ὅμως ἐτὸ τρέξιμο τοῦ κόσμου κ.λ.π.α μιὰ πόλις, ὅπως τὸ Σουφλὶ μὲ κατοίκους εὐφυεστάτους καὶ προνοητικοὺς, καὶ μὲ πρόσπολογισμὸν κελῶν, καὶ περισσόμετα μεγάλα, εἶνε ἀπορίας ἄξιον πῶς δὲν συνέστησεν ἀκόμη μιὰ ἐπαρκῆ πυροσβεστικὴ ὑπηρεσία.

⁂

Ἀλλὰ μήπως λείπει μόνον τοῦτο ἀπὸ τὸ Σουφλί;

Δὲν ἔχουν ἕναν κινηματογράφο. Δὲν ἔχουν μιὰ αἴθουσα γιὰ νὰ συγκεντρωθοῦν, μιὰ αἴθουσα γιὰ βιολίτζες, μιὰ αἴθουσα γιὰ ἀγῶνες ἕνα ἕξυ ἑτίσημο, ποὺ θὰ τοὺς ἐπιακεφθῇ. Δὲν ἔχουν ἕνα κέντρον ψυχαγωγικὸν καὶ ἀναμορφωτικόν.

Ὰς κέντρον γιὰ ὅλα αὐτὰ καὶ γιὰ θεατρικὲς παραστάσεις τῶν σχολείων χρησιμοποιεῖν κάποια αἴθουσα ἀνεπαρκῆ τοῦ πρώτου τῆς πόλεως σχολείου.

"Ἔχουν ὅμως μιὰ βιβλιοθήκη.

Αὐτὴ εἶχεν ἱδρυθῇ ὡς λαϊκὴ ἀναγνωστήριον ἀπὸ ἕνα συλλόγον, ποὺ συνέστησαν οἱ διανοούμενοι τοῦ τόπου.

Οἱ πόλεμοι ὅμως καὶ αἱ εἰσβολαὶ ἀπόφασιαν τοὺς κατοίκους.

Σὰν ἐξαναβλάστα ἀπὸ τὸν διωγμὸ, ἀφοσιωμένοι νὰ ἐπανοφθοῦν τὰ οἰκονομικά τους τρόσματα, ρυθθῆκαν μὲ τὰ μόστρα στὴ βουλειὰ καὶ ἔτσι διελύθη ὁ σύλλογος καὶ ἡ βιβλιοθήκη περιβλέθν εἰς τὸν Δῆμον.

Σήμερα ἡ βιβλιοθήκη λειτουργεῖ ἀπὸ τοῦ Δήμου. Δίδουν καὶ βιβλία εἰς τοὺς μαθητάς, ἐπὶ ἐπιστροφῇ, γιὰ νὰ διαβάζουν. Γίνεται κάποια κίνησις μὲ αὐτήν.

Πλουτίσθηκε δὲ μὲ ἐφέλεια ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρούπολι.

Χαρακτηριστικὸν καὶ τοῦτο ποὺ ἔγινεν εἰς τὸ Σουφλί.

Ὑπάρχει μεγάλη οἰκιακὴ διοικητικὴ μεταξὺ τῶν στὴν πόλι.

Γιὰ τοῦτο ἀπόφασιαν νὰ ζητήσουνε μιὰ δασκάλα ἀπὸ τὴν Καβάλλα.

Ὅταν τοὺς εἶπαν ὅμως νὰ ζητήσουν μιὰ τέτοια [illegible] τῆς Καβάλλας [illegible]

—Ναί;

—Διότι ἡ δὲν θὰ ρθῇ ποτὲ, ἢ καὶ ἂν θὰ ρθῇ θὰ μᾶς σταλῇ ὡς ἀργόμισθος τοῦ κόμματος.

Καὶ τὴ ζήτησαν ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν Δήμον Καβαλλᾶς.

⁂

Τὸ Σουφλὶ πόλις ὑπερτροφικὴ κοβαρδός.

Μόνον ἡ πόλις ἐγδέχει 300.000 κιλὰ κουκοῦλι καὶ ἄλλες 100.000 τὰ χωριά.

Πέρυσι τὰ κουκοῦλια πουλήθηκαν πρὸς 55 δραχ. ἡ ὀκά.

Ἐφέτος ὅμως οἱ Σουφλιῶτες φοβοῦνται πολὺ γιὰ τὴν τιμή.

Οἱ μεταξεσκαντουργοί, θέλοντες νὰ κερδίζουν περισσότερα καὶ νὰ πλουτίζουνε ἀλματικῶς, συνεπτύχθησαν εἰς ὁμάδ γιὰ νὰ ἀγοράσουν τὰ κουκοῦλια χάρισμα.

Τοῦτο ἔχει ἀναστατώσῃ τοὺς Σουφλιῶτες καὶ παραστρέκει ἕνας ἀναδρασμὸς ἐκεῖ, ποὺ δὲν ἔξερουμε ποῦ θὰ ἐξοστᾶσ.

Πρὸς τὸ παρὸν ἀρκοῦνται μὲ διαβεβαιώσεις ἀπὸ τὴν Κιβέρνησι.

Ἀλλὰ αὐτὴ... δὲν ἀπαντᾶει.

Καὶ ἂν ἀπαντήσῃ τί νὰ πῇ;

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Σουφλιώτισσα.

— Κύττα νὰ μὴ τὰ... κλέψετε!

— Πήγαινε ἀπὸ δῶ, τοῦ ἀπάντησε μὲ ἀγριόφωνη ὁ κ. Φιμιλέλης, καὶ αὐτὰ ἐδῶ ἡμεῖς τὰ δώσαμε καὶ βρίσκονται ἐδῶ πέρα!

⁂

Χαρακτηριστικὸν καὶ τοῦτο ποὺ ἔγινεν εἰς τὸ Σουφλί.

Ὑπάρχει μεγάλη οἰκιακὴ διοικητικὴ μεταξὺ τῶν στὴν πόλι.

Γιὰ τοῦτο ἀπόφασιαν νὰ ζητήσουνε μιὰ δασκάλα ἀπὸ τὴν Καβάλλα.

Ὅταν τοὺς εἶπαν ὅμως νὰ ζητήσουν μιὰ τέτοια [illegible] τῆς Καβάλλας [illegible]

—Ναί;

—Διότι ἡ δὲν θὰ ρθῇ ποτὲ, ἢ καὶ ἂν θὰ ρθῇ θὰ μᾶς σταλῇ ὡς ἀργόμισθος τοῦ κόμματος.

Καὶ τὴ ζήτησαν ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν Δήμον Καβαλλᾶς.

⁂

Τὸ Σουφλὶ πόλις ὑπερτροφικὴ κοβαρδός.

Μόνον ἡ πόλις ἐγδέχει 300.000 κιλὰ κουκοῦλι καὶ ἄλλες 100.000 τὰ χωριά.

Πέρυσι τὰ κουκοῦλια πουλήθηκαν πρὸς 55 δραχ. ἡ ὀκά.

Ἐφέτος ὅμως οἱ Σουφλιῶτες φοβοῦνται πολὺ γιὰ τὴν τιμή.

Οἱ μεταξεσκαντουργοί, θέλοντες νὰ κερδίζουν περισσότερα καὶ νὰ πλουτίζουνε ἀλματικῶς, συνεπτύχθησαν εἰς ὁμάδ γιὰ νὰ ἀγοράσουν τὰ κουκοῦλια χάρισμα.

Τοῦτο ἔχει ἀναστατώσῃ τοὺς Σουφλιῶτες καὶ παραστρέκει ἕνας ἀναδρασμὸς ἐκεῖ, ποὺ δὲν ἔξερουμε ποῦ θὰ ἐξοστᾶσ.

Πρὸς τὸ παρὸν ἀρκοῦνται μὲ διαβεβαιώσεις ἀπὸ τὴν Κιβέρνησι.

Ἀλλὰ αὐτὴ... δὲν ἀπαντᾶει.

Καὶ ἂν ἀπαντήσῃ τί νὰ πῇ;

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΕΙΣ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟΝ : Τὸ Σουφλὶ ἄλλοτε καὶ τώρα.

Ἠστρελαπιμηχανεῖ 3, 5, 6 [illegible] πων ἐν κινήσει, ἐν ἀρίστη κα[illegible] πτάσεις, παλιοῦτα. Τιμὴ ἐὰν [illegible] ας, Μουρουμάτης, Ἀγίου [illegible] τόπο 115.

ΤΥΦΟΣ DILIVACC[illegible] (ΜΠΛΙ ΒΑΞΕ[illegible]

Η ΕΠΙΚ[illegible] ΕΠΟΧΗ[illegible] ΠΡΟΦΥΛ[illegible] ΑΠΟ[illegible]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ